Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Tadas Meckauskas
4222 Euclid Str.
E.Chicago, Ind.

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344
XLIX Rugsėjis — September 18, 1964 Nr. 104
ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

RINKIMINĖS GALIMYBĖS LAIMĖTI

VIEŠOSIOS NUOMONĖS TYRINĖTOJAI VIENBALSIAI TEIGIA, KAD JOHNSONAS TURĮS DAUGIAU ŠALININKU NEGU GOLDWATERIS, KURIAM REIKIA ĮRODYTI, KAD JO OPONENTAS VISAI NEPATIKIMAS.

Vytautas Meškauskas

Jei patikėti viešiosios nuomonės tyrinėtojams, prezidentas Johnsonas šiuo metu galėtų laimėti rinkimus Amerikos istorijoje dar nebuvusia dauguma, kalbama net apie 75% visų balsų. Tačiau patys tyrinėtojai nėra tokie tikri. Istorija rodo, kad tokia dauguma yra vargiai įmanoma. Kuo gi remiasi tie tyrinėtojai? Jie apklausinėja eilę žmonių, kuriuos laiko tipiškais tam tikram gyventojų sluoksniui. Toks Gallup savo nuomonę apie tautos nuotaikas išveda iš pasikalbėjimų su 1,500 'tipingų' žmonių. Kiti tyrinėtojai tautos nuotaikom nustatyti pasitenkina dar mažesniu žmonių skaičiumi. Savaime aišku, kad visi tyrimai remiasi šia diena ir tyrinėtojai paprastai nepranašauja, kas bus vėliau.

Prezidento Johnsono populiarumas yra suprantamas. Krašto ūkinė būklė yra laikoma labai gera, savo kišenė kiekvienam yra arčiau kūno, o toji pilnesnė negu kada nors buvo. Negalima sakyti, kad krašte nebūtų infliacinių tendencijų, tačiau jos gana švelnios ir daugumos nebaido. Žinoma, iš to dar negalima daryti išvados, kad prie kitos administracijos ūkinė būklė būtų kitokia, tačiau, jei dabar gerai, kam gi dabartinę administraciją keisti?

Daug blogiau su užsienio politika. Administracijos laikysena Kubos ir Vietnamo bylose neišlaiko jokios kritikos, kaip ir širdingų santykių su sovietais siekimas, tačiau užsienio politika domisi tik palygint nedidelis amerikiečių nuošimtis, dauguma pasitenkina tuo, kad yra išlaikoma taika. Argumentas, kad dabartinė slinktis anksčiau ar vėliau veda prie katastrofos, mažai ką veikia. Girdi, gyvename besikeičiančiame pasaulyje. Papročiai, nuomonės ir pažiūros keičiasi ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje, įskaitant Sovietų Sąjungą. Žodžiu džiaukimės šia diena ir tiek!

Tokioje būklėje Goldwateris turi nemažai laiko praleisti gindamasis nuo konkurentų jo patiės partijoje padarytų priekaištų, kad jis esąs 'trigger happy', karo kurstytojas, pats sau prieštaraująs ir iš viso nerimtas. Jo stipriausias argumentas, šalia užsienio politikos, yra jausmas, kurį jaučia daugelis amerikiečių, kad pasaulis keičiasi toli gražu ne ta kryptimi, kuria turėtų, kad vis didesnis ir didesnis valstybės įsigalėjimas veda prie individualių laisvių ir iniciatyvos varžymo, vietoje sugyvenimo einama prie rasinių riaušių, bendros moralės nusmukimo, kas veda prie nusikaltimų skaičiaus padidėjimo.

Bet, jei Goldwateris kalba prieš federalinės vyriausybės galios didėjimo suvaržymą, kaip jis galės kovoti su rasinėm riaušėm ir nusikaltimais, kurių dauguma visai nepriklauso federalinės valdžios kompetencijai?

Goldwaterio atsakymas yra, kad prezidentas turėtų išnaudoti savo prestižą, moralinę įtaką.

Iš viso, tauta paprastai yra linkusi pasisakyti už valdžioje esantį prezidentą, jei neištinka kokia katastrofa. Jau vien todėl nevaldančios partijos kandidatas yra nepalyginamai blogesnėje pozicijoje. Jis turi įrodyti rinkėjams, kad ateities lemiamuose momentuose jis padarys geresnį, tikslesnį ir tautai naudingesnį sprendimą, negu dabartinis prezidentas. Todėl galų gale prieš rinkiminė propaganda turi nukrypti prieš oponentą asmeniškai. Reikia sukelti abejonių savo oponento morale, valios tvirtumu. Kitaip sakant, esamoje padėtyje Goldwateris turi įrodyti, kad Johnsonas yra nepatikimas. Uždavinys gana sunkus ir nedėkingas.

---

* TĘSIANT RINKIMINĘ KOVĄ, prez. Johnsonas Seattle, Wash., turėjo progos įsakmiai pabrėžti, kad jo rankose glūdi didžiausia atsakomybė, stengiantis išvengti atominio karo, galinčio sunaikinti visą žmoniją. Jo pareiga esanti budėti, kad toks karas nekiltų nei pikto žmogaus užsimanymu nei per kokį neapsiskaičiavimą. JAV atominė jėga sulaikiusi Sov. S-gą nuo agresijos. "Mūsų jėgos šešėlyje mūsų draugai išliko laisvi ir galėjo pasišvęsti savo tautų kūrybai", pareiškė prezidentas.

Žinoma, tai netiesioginis, bet aiškus atsakymas senat. Goldwateriui, kuris yra sugestionavęs dalį atominių ginklų naudojimo sprendimo pavesti NATO vyr. viršininkui.

Tuo tarpu senat. Goldwateris, besilankydamas po jam palankius pietinių valstijų miestus, susilaukia didelius būrius pritarėjų. Savo kalbose jis nesiriboja stambesnių problemų išryškinimu, bet dažnai humoristinėje formoje paliečia tai Kubos, tai Bobby Baker, tai McNamarą, tai biudžeto deficitą. Būdinga, kad opozicijos kandidatas į prezidentus turėjo atvirai pripažinti, kad krašto ekonominė padėtis, ypatingai pietinėse valstijose, yra gera.

Senat. Goldwateriui, kaip keptas karvelis, kaip tik laiku įkrito į jo propaganda užimtas rankas, tai įtakingas demokratų senatorius Strom Thurmond, perėjęs į respublikonų eiles ir pareiškęs, kad remsiąs Goldwaterio kandidatūrą.

Ji atšventė 100 metų amžiaus sukaktį

Australijoje gyvenanti tremtinė Juzė Jarmalavičienė atšventė 100 metų amžiaus sukaktį. Ta proga ją sveikino Anglijos karalienė Elžbieta II, N.S.W. gubernatorius Sir Woodward, Lietuvos įgal. ministeris Anglijoje Balutis, Australijos Imigracijos ministras Opperman, N.S. W. premjeras Renshaw, generalinis gubernatorius Australijoje Lordas de L'Isle ir kiti. Sydnėjaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija suruošė sukaktuvininkei pagerbimą, į kurį atsilankė Sydnėjaus ir apylinkių lietuviai. Nuotraukoje sukaktuvininkė tarp šeimos narių ir bičiulių. Sėdi iš kairės: sukaktuvininkės sūnus Jonas Jarmalavičius, Sydnėjaus LMSGD pirm. Ona Baužienė, sukaktuvininkė Juzė Jarmalavičienė ir marti Ona Jarmalavičienė. Antroje eilėje Sydnėjaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugijos narės.

Vatikanas pasirašė sutartį su komunistine Vengrija

* VATIKANUI IR KOMUNISTINEI VENGRIJOS VYRIAUSYBEI pasirašius sutartį, laikraščiai tai vadina istoriniu įvykiu. Sutarties detalės neskelbiamos. Tik žinoma tiek, kad Popiežius Povilas VI paskyrė 5 naujus Vengrijos vyskupus. Sutartis pasirašyta Budapešte. Spėjama, kad neužilgo, tos sutarties dvasioje, paaiškės ir kardinolo Mindszenty likimas.

Jei iš vienos pusės skelbiama, kad sutartim laimėta daugiau religinės laisvės Vengrijoje, tai vyriausybės atstovo Prantnerio pareiškimas atidengia ir medalio kitą pusę: Vatikano skirti Katalikų Bažnyčios pareigūnai turėsią prisiekti ištikimybę Vengrijos režimui.

* PRANCŪZIJA iškilmingai atšventė I Pas. karo mūšį prie Marnos. Svečiams nenuslėpus nustebimo, kai pakviestųjų tarpe pamatė ir Jugoslavijos ir Sov. S-gos atstovus, gen. de Gaulle jiems atsakė, kad ir Serbija prisidėjusi prie to karo, o Rusija 1914 m. buvusi "mūsų pusėje".

* JAV AMBASADORIAUS VIETNAME gen. M. Tayloro pasitarimai Washingtone, kiek žinoma, atsiekė vieną tikslą: apribojami vyriausybės narių ir kitų pareigūnų skraidymai į Saigoną. Tokie skraidymai, anot M. Tayloro tik kelia įtarimą, kad JAV kišasi į Vietnamo vidaus politikos reikalus...

* KOKIOS CHRUŠČIOVO PAŽIŪROS į Pietryčių Azijos problemas? Į klausimą atsako vienas Vak. diplomatas, neseniai su juo pasimatęs. Chruščiovas esąs arba visai abejingas arba tą klausimą laikąs įkyriu. Komentuodamas trijų Laoso princų susitikimą deryboms Paryžiuje, Chruščiovas pareiškė: "Niekas nežino, ko jie nori, pagaliau, niekam ir nesvarbu".

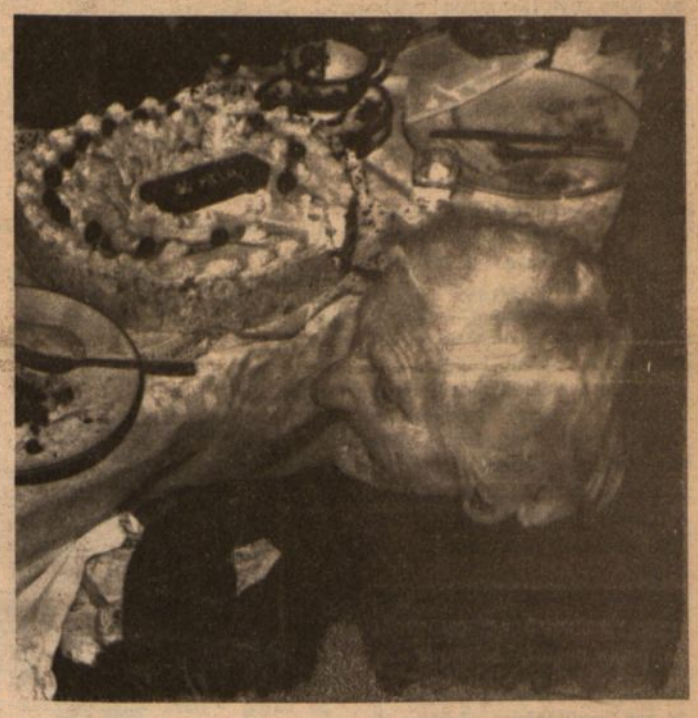

Sukaktuvininkė Juzė Jarmalavičienė, sulaukusi 100 metų, prie sukaktuvinio torto.

* JOHN H. CONOLLY, Illinois valstijos Atstovų Rūmų narys (resp.), lietuviškos visuomenės nepastebėtas, jau keletą metų remia lietuviškus reikalus. Prieš vienerius metus Atstovų Rūmuose jo iniciatyva buvo priimta rezoliucija Lietuvos laisvinimo reikalu. John H. Conolly yra artimas Waukegan, Ill. lietuvių bičiulis ir būdamas tik 29 metų amžiaus turi plačias perspektyvas Amerikos politiniam gyvenime.

Nauja JAV LB Centro Valdyba

JAV LB pristatė ir Taryba patvirtino sekančio sąstato Centro Valdybą:

Jonas Jasaitis - pirmininkas, Marija Rudienė - vicepirmininkė, Zigmas Dailidka - vicepirm. kultūros reikalams, Jeronimas Ignatonis - vicepirm. švietimo reikalams, Jonas Jurkūnas - vicepirm. organizaciniams reikalams, Vaclovas Kleiza - jaunimo reikalų vedėjas, Mečys Šimkus - iždininkas, Jonas Paštukas - protokolo sekretorius, Kostas Januška - sekretorius.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

MAO TSE-TUNGAS sudavė Chruščiovui žemiau juostos smūgį. Sutrumpintai, štai jo vienas paskutiniųjų pareiškimų: "Sovietų Sąjunga yra teritorijų plėšikas. Užtenka tik paimti pavyzdžiu Vokietiją, Lenkiją ir Rumuniją, iš kurių ji yra prisiplėšusi žemes"...

Visas pasaulis seniai žinojo, kad Sovietų Sąjunga yra didžiausia pasaulyje kolonialinė valstybė, bet girdėti tokį patvirtinimą iš komunistų vado lūpų, priduoda dar didesnę reikšmę.

Toks Mao Tse-tungo atvirumas jo antagonistus pastatė nepatogion padėtin. Ulbrichto režimas Oderio sieną pripažino kaip galutiną ir, anot vokiečių komunistų, Karaliaučius neginčijamai priklauso rusams, o Stetinas lenkams. Nedrįso nieko pasakyti ir Lenkijos bei Rumunijos komunistai dėl atplėštų teritorijų. Bet štai dabar Mao jiems aiškiai sako, kad Maskva neturi jokių teisių į Vokietijos, Lenkijos ir Rumunijos teritorijas, kurias jėga prisijungė. Mao dar jiems primena, kad Maskva juos apvogusi. Čia jis nieko naujo nepasako. Tą seniai sakė Vakarai, bet Maskva atsikirsdavo, kad tai karo kurstytojų šūkiai, kad Vakarai kesinasi į tas teritorijas.

Šį kartą Maskva negalės to sakyti Mao Tse-tungui, nes vargu ar satelitai patikės. Tad, kaip matome, Mao į komunistų sterblę įmetė bombą, kuri kiekvienu momentu gali sprogti.

Aišku, Maskva nepaliko tylinti ir Pravdoj pasirodė straipsnis, kad Mao einąs išvien su vakariečiais imperialistais karo kurstytojais, kad Pekinas pasiryžęs, jei tik Bonna duos patogias prekybos sąlygas, nutraukti santykius su Rytų Vokietija...

Bet Pekinas irgi nepasiduoda ir "Liaudies laikraštyje" apkaltino Chruščiovą vedant kriminalinę politiką, kad jis pasiryžęs parduoti Rytų Vokietiją už bilijonus... Mat, Maskva pasiryžusi sutikti su Vokietijos suvienijimu, jei gausianti iš Bonnos ekonominę paramą.

Atrodo, kad Mao savo krepšyje turi dar daug užnuodytų strėlių Chruščiovui, kurių nepagailės paleisti prieš susirenkant paruošiamajai komunistų konferencijai gruodžio mėnesį.

Apsisaugojimui nuo tokių kaltinimų, kurie rusams yra nemalonūs, Maskva įvedė trukdymus klausytis radijo pranešimų iš Pekino. Gi Pekinas iš savo pusės irgi trukdo klausytis sovietų radijo pranešimų.

Ir karas tarp Sovietijos ir Kinijos, kol kas radijo bangomis, įgauna vis aštresnę formą.

*

JONAVOS kolchozo pirmininkas kreipiasi į savo pavaldinius:

-- Draugai, už dviejų dienų mūsų kolchozas švenčia metines. Mes turime tai atžymėti didelėm iškilmėm...

Kolchozininkai tyli.

-- Kad šventė būtų didelė, nusukite galvas kelioms žąsims! -- tęsė pirmininkas.

-- Kodėl, drauge pirmininke? -- paklausė vienas kolchozininkas. -- Juk jos dėl to nekaltos...

(vg)

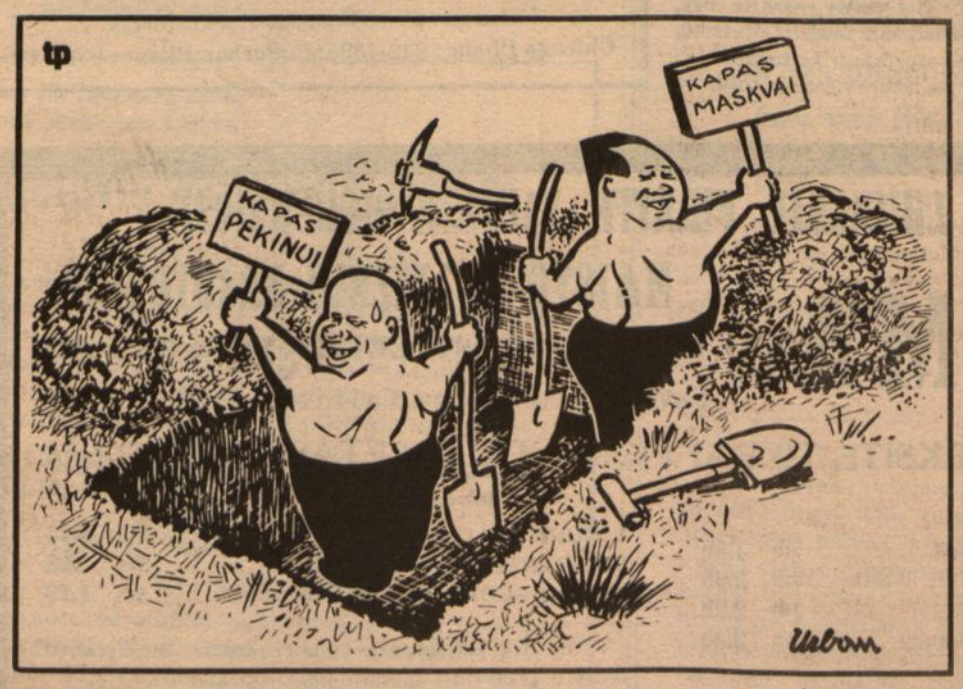

Pradžioj jis buvo skirtas kapitalizmui...!

Prezidentas de Gaulle, Prancūzija, Tretysis Pasaulis, Lietuva ir... Vlikas

J. Lanskoronskis

(9)

Savaime suprantama, kad lietuviai visomis gijomis siejasi su Vakarų Europa, yra europiečiai pilnąja ta žodžio prasme ir kad Lietuvos valstybės likimas pareis nuo europinės politinės konjunktūros. Vyriausiojo laisvinimo organo, "smegenų centro" buveinė todėl turėtų būti Europoje. Tačiau žinom gerai priežastis, kurios privertė Vliką iš Europos išsikelti. Jo komplektavimas užsieniuose iš pat pradžių nuėjo klystkeliais tiek, kad prie galo jį formavusioms partijoms - partijėlėms ir grupėms - grupelėms -- toliau išeinant migruojant, padėtis pasidarė tokia, kad paliktas "vietininkas", savo vizos susilaukęs ir išvykdamas savo vietoje palikdavo kitą "vietininką" ... ir išėjo visiškai pagal rusų patarlę: Vyresniojo raštininko jaunesniojo padėjėjo padėjėjas... Pagaliau ir tų padėjėjų nebebuvo... Grupių nesutarimai, tų grupių menkėjimas, autoriteto praradimas, komplektavimo krizė, lėšų stoka ir kitokie negalavimai Vliką Europoje būtų visai pribaigę. Amerikoje, lietuvių tirštumose jis kiek atsigavo ir vėl pradėjo rodyti gyvybės ženklų. Bet užsispyrus nekeisti komplektavimo bazės, ką būrelis patriotų gali daugiau nuveikti? Ir tai, kiek ant tų patriotų pilama pamazgų! Kad darbas būtų našus, reikia kad Vlikas galėtų pasitalkinti "smegenų štabą" kurs galėtų praktiškai vykdyti Vliko "laisvinimo politikos" direktyvas ir planuoti darbus. Bet iš kur tą "smegenų štabą" išlaikyti? Praktika parodo, kad tik apmokamas darbas duoda geresnių vaisių Šta, va, grupelė patriotų susimetė į Laisvės Komitetą (ar ne Vliko pritarimu?), įsijungė į P.E.T. asambleją ir varo rimtą patriotinį darbą. Galima sakyti, nėra klausimo, į kurį P.E.T. nereaguotų. Bet tai yra institucija, kuri dirba už pragyvenimo atlyginimą. Kol ir kiek tas darbas sutampa su darbdavio interesais ir mūsų interesais -- viskas gerai. Bet jei vieną gražią dieną amerikonai palieps vesti kitokią politiką ar propagandą su mūsų interesais nesuderinamą -- institucija savaime išnyks.

Mūsų L.K. glaudžiai bendradarbiauja su kitais "veiksniais" ir rodos specialiau su Vliku. Jame ar ne darbingesnieji Vliko asmenys dalyvauja, nors ten ir yra nevlikininkų, iš Vliko išstojusių grupių atstovai. Iš esmės tas komitetas turėtų priklausyti nuo Vliko, kaip Vliko delegatūra prie P.E.T. Bet taip nėra. Visi to komiteto nariai yra "immuables" (pastovūs, nekintami), kaip kokie valdininkai. Daugelis emigrantų į P.E.T. instituciją žiūri kaip į grynai "amerikonišką instituciją". Nežinau, ar Vlikas gali ar negali L.K. narius atšaukti ir jų vieton kitus paskirti, vadinasi laiks nuo laiko tą komitetą atnaujinti. Gal kaip tik dėl tokio L.K. statuso neaiškumo jis neturi reikiamo svorio emigracinėje visuomenėje, nors jo aktyvas ir didelis... Bet "veiksniams" vieniems nuo kitų nepriklausant paralelizmas darbe neišvengiamas. Taip pvz., į Valstybės Departamentą lankosi ir L.K. ir Vliko nariai ir diplomatai ir ALT, kai kada ir delegacijos ad hoc, tas pat pas kongresmanus. Ar tai Lietuvos bylai pelninga? Reikia manyti, kad tie "lankytojai" savitarpy pasiinformuoja pas ką ir kokiu reikalu lankytasi. Vienintėlė tikrąją žodžio prasme Lietuvos pasiuntinybė yra kaip tik Washingtone. Ar ne būtų tiksliau, kad visus Lietuvą liečiančius reikalus atliktų Lietuvos pasiuntinys?

Jei Vlikas būtų turtingas ir galėtų sau iš rinktinių vyrų susidaryti ekipą, panašią į L.K., tada be abejo tos ekipos buvimas Europoje būtų prasmingas. Ta ekipa ir būtų Vliko vykdomoji taryba. Dabartinės sudėties Vykdomoji Taryba yra per silpna nuveikti daugiau, negu ji padaro. O ji padaro labai daug. Pora vyrų su labai mažu gražiais apmokamu, technikiniu personalu vis tik sugeba Vliką Europoje atstovauti, įvairiose tarptautinėse institucijose dalyvauti, visur, kur reikia savo presence patikrinti ir greta viso to patiekti rūpestingai surenkamų ir vertingų informacijų iš tėvynės, kuriomis naudojasi mūsų spauda, o per ją ir visa visuomenė.

Pačiam Vlikui keltis į Paryžių kad ir lėšoms "iškritus iš dangaus", nėra reikalo ir specialaus tikslo. Prancūzijos "pasaulinė politika", kad ir pasireiškia įvairiuose pasaulio taškuose, bet dažniausiai tik kad pasipriešinus Amerikai. Europinės valstybės niršta ant de Gaulle už jo savotišką tendenciją "vadovauti" Europai, stabdant tų Europos valstyvių politinį apsijungimą. Satelitinių kraštų išsilaisvinimas nepareina nuo de Gaulle valios. Neprisimenu, kad savo "konferencijose" būtų paminėjęs Lietuvos vardą. Kuo jis Lietuvai gali padėti? Bendrai paėmus, toje politinių emigrantų "antroje tėvynėje", toje "laisvių" šalyje, emigrantų gyvenimas, jei neturi savų lėšų, yra sunkus. Prancūzų svetimšaliams svetingumas -- yra jų pačių sukurtas mitas. Prancūzai dideli egoistai ir išnaudotojai. Svetimšalis įdomus tiek, kiek iš jo galima pasipelnyti, arba kaip juodo darbo jėga -- kasyklų šachtose, laukų darbuose, statyboje ir p. Laisvųjų profesijų inteligentams savo profesijoje įsitaisyti neįmanoma, prekyboje -- dar sunkiau, tik amatininkams kiek lengviau. Panaši padėtis ir politiniame gyvenime. Isibrauti į jų "tautinę spaudą" su lietuviškomis problemomis retai tepavyksta. Prireikus, prancūzai moka labai gražiai, jaudinančiai pakalbėti, bet po kalbų - nėra veiksmų. Tikrų, nuoširdžių, Lietuvos reikalams pasitarnaujančių prancūzų būrelį galima ant pirštų suskaityti. Tokioje atmosferoje Vlikas greitai pasijustų izoliuotas ir visos jo iniciatyvos atsimuštų į abejingumą ir indiferentiškumą.

Man rodos, kad Vlikui nėra geresnės darbovietės, kaip dabartinė. Amerikos miestuose susitelkę visos mūsų veikliosios jėgos, mūsų organizacijos, mūsų spauda, PLB centras. Tas "užnugaris" Vlikui reikalingas, jame per įvairias lietuvių savitarpio bendravimo formas pulsuoja lietuviška širdis, atsispindi lietuviška siela, tautinės aspiracijos ir viltys. Pagaliau, tas lietuviškas kolektyvas ir medžiaginiai įgalina Vliką savo gyvybę palaikyti. Kita vertus, nors ir mes, lietuviai, kaip daugelis kitų tautų, ne be pagrindo prikaišiojam JAV, kad jos neturi vientisos politinės linijos, bet vistiek tai galingiausia pasaulyje valstybė pasilieka mūsų atžvilgiu, bent iki šiol, ištikima savo užimtai pozicijai -- nepripažinti mūsų krašto užgrobimo, o tokia pozicija mūsų kovoje yra svarbiausiu kozyriu. Prezidentų, Valstybės Departamento pareigūnų, senatorių vis pakartojami raštai įpareigoja! Tas JAV įsipareigojimas, kad ir be jokio užsiangažavimo mus "išlaisvinti", mūsų kovai tuo tarpu yra lemiantis.

JAV yra ir JTO būstinė. Daug vilčių dedam ir į tą tarptautinę organizaciją. Jei pavyks kada atskleisti Lietuvos bylą prieš tą tarptautinį forumą -- būsim daug laimėję...

Pasilikdamas Amerikoje Vlikas gali geriau kaip bet kur kitur vadovauti emigracijos kovai už tėvynės išlaisvinimą...

Vadovauti? Žodis per rimtas Vlikui esant dabartinėje būklėje.

Ar mūsų oficialioj argumentacijoj nėra įsibrovęs sąvokų sumaišymas: egzistuoti de jure ir turėti visoms tautoms pripažintą juridinę teisę į nepriklausomą gyvenimą.

Kita vertus, mums reikia kovoti už Lietuvos de facto išsilaisvinimą, ne vien tik ginti jos juridinės egzistencijos teisę. Esant Lietuvai laisvai de facto, jos juridinis pripažinimas savaime paseks. Lietuvos de facto nebuvimas -- yra faktas. Koks yra santykis tarp to fakto pripažinimo ar nepripažinimo?

Man rodos, kad panašių temų spaudoje panarpliojimas būtų naudingas mūsų politinei visuomenei. Gal atsirastų naujų orientacijų ir argumentų mūsų bylai ginti. Mūsų tarptautinės teisės specialistai turėtų prabilti.

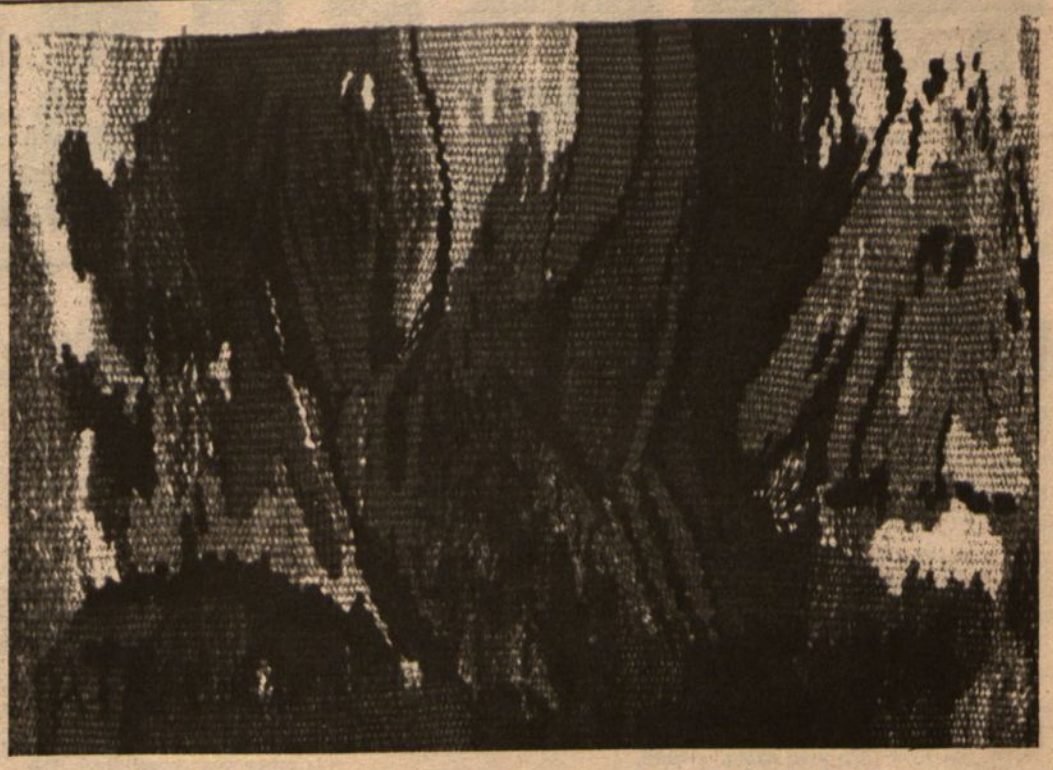

Dail. A. Tamošaitienės austas gobelenas "Vasaros ūgiai".

ORGANIZACINIŲ DARBŲ PRADŽIA

Šią vasarą daugumas lietuvių dalį atostogų skyrė Pasaulinės mugės New Yorke aplankymui ir pasiruošimams dalyvauti Lietuvių Dienoje rugpiūčio 23-čią. Sekantį savaitgalį, rugpiūčio 29-tą dieną, Korp! Neo-Lithuania nariai ir filisteriai pradėjo gausiai rinktis iš tolimiausių JAV miestų į savo stovyklą Valley Lodge, Pa., kuriai iš anksto dauguma ruošėsi. Per dešimtį dienų buvo skaityta įvairiomis temomis paskaitų, jaunimo gyvai diskutuota, nuoduginiai išnagrinėta lietuvių kultūriniai, organizaciniai ir kiti klausimai, kurių sprendimuose aktyviai reiškėsi virš 60 korporantų talkinant vyresniems: stovyklos vadovui V. Gruzdžiui, S. Santvarui, V. Mažeikai, J. Našliūnui ir kitiems.

Rugsėjo mėnesį lietuvių tautinis judėjimas prasideda pilnu tempu. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė išėjo pirm. J. Bačiūno kvietimu nagrinėti ir stiprinti B-nės idėją.

***

Yra rašytojų, žurnalistų ir įvairių kūrėjų, kurie savo darbais būna garsūs tik jų gyvenamam laikotarpyje. Daug mažiau pasitaiko tokių, kurių rašyti ar pasakyti žodžiai niekuomet nesensta, jie tinka visoms kartoms. Tokiais didžiuojasi visos tautos. Didžiuojamės ir mes turėdami jų visą eilę. Vienu tokių yra Lietuvos Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, kurio 20 m. mirties minėjimus ruošia visos lietuvių kolonijos. Rugsėjo 26 d. iškilminga akademija - minėjimas įvyks Philadelphijoj, ALT S-gos skyriaus iniciatyva.

Visos mūsų organizacijos grįžta į darbą viena po kitos, pradeda posėdžius, planuoja veiklą visam sezonui. Ir visos iš jų susiduria su viena ir ta pačia problema -- lėšomis.

-- Duok ir duok aukų į visas puses, o iš kur čia ir beištekėsi visiems galams? Tiesa, kad turime begales reikalų, bet esti tokių, kurių nebegalima vėlesniam laikui atidėti, -- rašė A. Smetona 1912 m., bet šios mintys ir šiandie mums aktualios ir tie patys rūpesčiai mūsų organizacijų vadovus slegia.

-- Lietuvos rytuose mums kiekviena valanda brangi. Laiku nepasiskubinęs, ligonį rasi be žado. Taip ir čia: praeis keleri, tegu keliolika metų, ir gal vieni pėdskai beliks, kad Joniškyje, Rodunėje, Asavoje ir kitur būta lietuvių, paliks lietuviškų žodžių ir pavardžių, o visą lietuvių sielą bus endekizmo vilnys išplovusios. Tuomet bus vėla tenai eiti su elementorium, nes numirėlio popieriu nebeprikelsi. Tuomet, rasit, koks archeologas, palenkęs galvą ir mente pasirėmęs ant kapo spėlio, kaip ir kuomet negyvėlių žūta.

-- Rytiečiai privalo daugiau šviesos, o šviesai skleisti reikia lėšų, reikia pildyti ir didinti kun. Tumo fondas (A. Smetona, 4 tomas, 286 psl.).

Tas pats pavojus gręsia mums išeivijoje. Kuris fondas, kuri organizacija ar komitetas sugebės daugiau sukelti lėšų, tas daugiau turės galimybių savo veiklą gyvinti, plėsti ir paremti mūsų kultūrinius darbus.

O ir dabar dažnai pasakome: duok ir duok, nei galo nesimato. Tuo labiau, kad tų davėjų ir taip negausios eilės retėja. Jų veidus matome svarbesnio lietuvių gyvenimo įvykio atžymėjime, jų pavardes randame aukotojų sąrašuose ir jie pirmieji atskuba į talką prisidėti savo darbo auka. Garbė tiems mūsų tautinio žiburio nešėjams.

Gerai žinome, kad visų organizacinių darbų pasisekimo pagrindą sudaro mūsų spauda, todėl pirmiausiai į savo darbų programą ir įsirašykim spaudos rėmimą ir jai skirkime savo parengimų dalį, o kur įmanoma specialiai tam tikslui ruoškime vakarus. Stiprinkime spaudą rašiniais ir lėšomis, kad joje neliktų vietos laikraštininkams, kurie, anot Smetonos, gindamiesi su savo idėjos priešininku, vartoja, pasakyčiau, vien savo jausmų dėstymo argumentus. "Žiūrėkite, sako, kokie mes kankiniai, mūsų priešininkų begėdiškai kamuojami! Taigi, jeigu anie nevalyvi, tai vargu ar gali būti doros jų idėjos ir jų darbai. Jeigu jis esti tikrai nevalyvas, tai tokia priemonė kartais pateisinama, bet ta sąlyga, kad būtų įrodytas jo nevalyvumas."(A.S. 4 t. 244).

Tokių "nevalyvų" laikraštininkų netrūksta ir mūsų tarpe, kurie nesugebėdami argumentais apginti savo idėjų, apsilenkia su spaudos etika.

Po vasaros atostogų, pradėdami organizacinį darbą, pirmuoju uždaviniu sau statykime mūsų spaudos rėmimą keliant jos kultūrinį lygį ir remiant materialiai.

E. Čekienė

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Skaityk ir platink. DIRVĄ

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS
VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS
TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVAIRIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...
NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR
DIVIDENDAI IŠSIUNČIAMI PAŠTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS
"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki $10,000 federalinės valdžios įstaigos
ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650
Juczas F. Gribauskas, sekretorius
Chicago Phone: 242-1395; Suburban Phone: 656-6330

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS
GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0831

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE
PARAMA-
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika
ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC	5th	4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey	5th	3.98
3. CANADA DRY VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35
5. COINTREAU Liqueur	5th	4.75
6. CHIANTI Imported Wine	5th	.98
7. Zeller SCHWARZE KATZE	5th	1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA
licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
Marquette Gift Parcels Service
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864
2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.
Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.
Vedėjai E. & V. Žukauskai

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year $11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams $11.00, pusei metų $6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PLATUS KOVOS IR DARBO LAUKAS

Churchillis kartą yra pasakęs: "Jei nekovosite tada, kada jūsų pergalė tikra ir neperbrangi, ateis laikas, kai privalėsite kovoti be vilčių laimėti ir tik menkomis galimybėmis išsilaikyti". Atrodo, lyg tai būtų taikyta lietuvių išeivijai Amerikoje.

Metę žvilgsnį atgal, pastebėsime, kad jau seniai čia buvo kovota už lietuvybės išsilaikymą. Ankstyvesnių Lietuvos išeivių veikla, organizuotumas, kai kur net gilesnis savitarpinis susipratimas ir viens kito rėmimo ir palaikymo reikalas, atrodo, net realiau buvo suprastas. Tai draudos ir taupymo bei skolinimo organizacijų steigimas, dar šiandien galįs tarnauti pavyzdžiu mūsų diplomuotiems ir 'daktaruotiems' ekonomistams.

Būta ir prašovimų pro šikšnelę. Būtent, kiek persistengta jaunąją kartą kuo greičiau pakeliant į "amerikono laipsnį"! Nustojus lietuviškojo prieauglio, pradėta išsisemti, ir iš daugelio gražių organizacinių laimėjimų liko tik vardai, istorija, gražūs prisiminimai. Liko dar tik susivienijimai apdraudai ir turtingi bankai. Tai senųjų išeivių tvirtovės, gražių pastangų vaisiai, kartu uoliai saugomi nuo naujai atneštų skersvėjų. Prieauglis, vaikai ir anūkai užsidėjo štampą -- Americans of Lithuanian descent...

Naujoji ateivių karta didesnį dėmesį kreipia į išeivijos kultūrinį ir auklėjamąjį darbą. Didesnis akcentas kultūrinėms vertybėms. Tomis temomis bent dažniau ir daugiau kalbama, rašoma ir kuriamos rezoliucijos.

Visa tai gražu. Visi seimų nutarimai, posėdžių protokolai, atsišaukimai -- veda į vieną idėją -- į kultūrinį ir tautinį bendruomenės pagrindą. Ant jo nusistatyta lipdyti lietuvybės mūras. Visi tie nutarimai turi tik vieną ydą -- nėra apčiuopiamo plano, kaip tikslingiau, kaip įmanomiau, kaip planingiau visa tai įgyvendinti. Dėmesys nukreipiamas taikliai, kas reiktų padaryti, išdėstoma įtikinančiai, bet -- kas ir kaip tą turės atlikti, klausimas, į kurį tiksliai sunku atsakyti.

Tiesa, turime nusistovėjusias, periodiškai perrenkamas bendruomenės vadovybes ir institucijas. Negalima sakyti, kad jos ir planų neturėtų. Tie planai ir vėl buvo išdėstyti ir spaudoje paskelbti po LB Tarybos suvažiavimo. Bet ir tie planai susiduria su kliūtimis, kurių nugalėti nesiimama, nors ir tam receptai ir priemonės ne kartą jau buvo siūlytos. Tos kliūtys tai medžiaginių išteklių stoka ir sąlygos, neleidžiančios parinkti ir išlaikyti žmones, kurie galėtų pasišvęsti ir atlikti daugelį administracinių darbų, kuriuose paskęsta valdybos ir institucijos.

Lietuviškojo darbo sistemoje nėra plano. Tą rodo lituanistinių mokyklų, kultūrinių institucijų, jaunimo organizacijų padėtis.

Džiaugiamės tuo jaunimu ir tomis jaunimo organizacijomis, kur jis speičiasi, kur jis bendrauja, kur stengiasi kuo ilgiau išsilaikyti lietuviškoje dvasioje. Tai gražus branduolys ir pasigėrėtinas jaunimo susipratimo pavyzdys. Bet tai branduolys, toli gražu, neapimąs visos priaugančios kartos, kiek jos būtų tinkamesnėse sąlygose.

Lietuvos senovė graži ir didinga. Tą senovę dažnai minime net su iškilmėmis. Bet ar skirdami daug laiko vertiems senovės įvykiams ir veikėjams iškilmingai paminėti, nenuskriaudžiame dabarties ir artimos ateities uždavinių? Visų laukia platus darbo laukas. Jis nelengvas. Bet jei bijosimės žvelgti tikrovei į akis dabarties ir ateities perspektyvoje, o tenkinsimės tik praeities laimėjimų laurais, atsidursime kovos lauke be vilties laimėti. (j.č.)

LAIŠKAI

DEMOKRATAS APIE DEMOKRATUS...

Dirvoj Nr. 92 rugp. 14 d. smarkiai kertama Chicagoje veikiančiai Lietuvių Demokratų lygai. Savo straipsnelyje "Chicagos Politikierių Keistenybės" Kb. Š. kaltina, kad lietuviai demokratai Drauge pažadėjo remti prez. Johnsoną, o apie sen. Goldwaterį turėtų visi balsuoti ir smerkia, jog mes prie politikos visiškai nepriename ir net komunistų valdomas sales nuomojame.

Žinoma, visko čia ginti nenoriu, o tik patikslinti: Dar neįvyko demokratų lygos susirinkimas, kuris vienbalsiai pasisakytų už prez. Johnsoną, buvo tik direktorių ir valdybos posėdy kalbėtasi. Tai ir buvo Drauge pažymėta, jog ne visus kandidatus lyga rems ir už juos galvas dės. Lietuviai, dabar būdami šio krašto statytojai ir pilnateisiai piliečiai, anaiptol, nesutinkame su prez. Johnsono vedama politika, o daugelis iš mūsų rašėme dar prez. Kennedžiui gyvam esant laiškus, kad sovietų konsulatas nebūtų įsteigtas Chicagoj. Ar manot, kad kas atkreipė dėmesį? Tyliai buvo pasirašyta sutartis su sovietų valdžia. To mes niekad nedovanosime prez. Jonsonui, kuris tą sutartį įvykdė.

Lietuviai, susispietę į Demokratų Lygos veiklą, trokštame lygiai to paties kaip ir respublikonai, kad tik kaip nors prieiti prie valdančiųjų ir kandidatų, kad iškėlus Lietuvai svarbius klausimus. Lygoj gvildenami ir labai opūs šio krašto politiniai interesai. Kad Chicagos ar Illinois valstybės į kandidatų sąrašus mūsų neįtraukia, tai ir už tai smarkiai kovojame, net išeidami prieš pačius demokratų šulus. Pav., Kerelis ir adv. Šidlauskas buvo išstatyti, tik prikibus dėl peticijų turinio, juos atmetė. Neglostome Daley, bet antra vertus jis yra pasisakęs už rezoliucijas kartu su Otto Kerner, Ill. gubernatorium o ir Vasario 16 proga atsišaukimą visada paskelbia. Yra jo pusėj ir gerų darbų ir blogų. Ypač mes smerkiame už didinamus mokesčius, už rasinės problemos sprendimus. Tačiau aš čia gal perdrąsiai kalbu už visus (atleiskit, kurie turit darbus ir iš vieno lovio gauna palakti, anot Kb. Š., jiems viskas gerai, nes jie esą vieno ratuko dalis).

Dėl salės nuomavimo nereikia lietuvių kaltinti, nes miesto partijos demokratų galvos ima, kur papuolė, nesvarbu kieno, kad tik gauna. Ir bolševikiniai sovietų agentai čia Mildoje turi net "Demokratų Balno klubą" įsteigę.

Keistu sutapimu šiemet Dem. Lygos valdyboje ir direktorių sąstate yra veik visi naujieji ateiviai. Liko tik adv. P. Kal ir J. Jonikas. Reikia pasakyti, kad adv. Kal, senas vilkas demokratų veikloj ir politikoj, tačiau reikia pripažinti, kad kartais ir jis padaro klaidų. Kas nedirba, tas ir neklysta. Adv. Kal turi kartais geru idėjų. Paskutiniame valdybos ir direktorių posėdy Žirgulis užsimanė daryti viešą lietuvių susirinkimą. Koks tikslas? Nei su žiburiu kandidatų sąraše nerasi mūsų tautiečio! Ir kam gerbti tuos politikus, kurie nenori su mumis kartu kalbėtis, ar bent pagelbėti, ar kartu veikti ir ištatyti kandidatus. Nutarta jokių pagerbimų, jokių rėmimų neruošti tiems, kurie nesiskaito su lietuviais. Liko tik vienas rinktas teisėjas Wells. Baltis išmestas ir kiti nuženminti, tai kam pinigus dėti ir apgaudinėti savus žmones, kad, štai, demokratai geri lietuviams. Todėl Dem. Lygos vadovybė nutarė suregistruoti visus lietuvius Chicagoje ir Illinois valstijoje veikti vieningai, kad rinkimuose galėtų aktyviai pasireikšti.

Dem. Lygos viceprez.
Bal. Bradžionis
Chicago

DĖL AŠTUNTOSIOS (ARBA) VIENA PASTABA TIKRAI PERDAUG...

V. Rastenis darydamas vienuolika pastabų Alg. Zaparackui (Dirva Nr. 99) dėl jaunimo dalyvavimo Lietuvių Kongrese Washingtone, vieną pastabą tikrai perdaug padarė. Tai aštuntoji, skambanti sekančiai:

" Pervėlai apgailestaujama, kad mūsų spaudos atstovai "praleido progą ir nedalyvavo" jaunimo organizacijų vadovų konferencijoj, kuri buvusi įdomi ir konstruktyvi. Nebūdami jaunimo organizacijų vadovai, spaudos atstovai negalėjo nekviesti ten įsibrauti. Matyt, kažkas bus 'praleidęs progą' prasitarti spaudos atstovams, kad jiems galima ir verta tos konferencijos pasiklausyti".

Ši pastaba verčia mane pasisakyti dėl to, kad gerbiamieji spaudos atstovai bando savo neapsižiūrėjimą kitiems prisegti, t.y. jaunimo organizacijų vadovų konferencijos rengėjams. Daugiau, pastaba skatina mūsų spaudos žmones į siaurą formalizmą, sustingimą ir beryžtingumą renkant žinias. Visuomeniniai įvykiai nėra koks nors uždaras ar privatus reikalas, kad vėliau reikėtų teisintis įprastu "kaip aš ten eisiu nekviestas". Lyg jaunimo organizacijų vadovų konferencija Washingtone buvo nepažįstamos porelės vedybos, į kurias be asmeniško pakvietimo būtų nemandagu brautis. Jeigu spaudos žmonės teiktų žinias vien iš tų vietų, į kurias jie yra pakviesti ir paraginti dalyvauti, tai spauda tuoj pat taptų labai nuobodi, neaktuali ir nereikšminga.

Kaip teko patirti iš keturių jaunimo organizacijų vadovų dalyvavusių konferencijoj (beje, ši žinutė irgi savaime neatėjo), asmeniškų pakvietimų spaudos atstovams nebuvo, vienok jie galėjo joje dalyvauti, konferencija buvo viešai paskelbta. Todėl apie kokį tai brovimasi negalima kalbėti, tas reiškinys galėjo iškilti tik tuomet, jei konferencijos rengėjai būtų pareiškę, kad reikalas yra uždaras ir spaudos žmonės bus neįsileisti. Dar keisčiau, kad spaudos žmonės iš anksto norėjo žinoti ar "verta" jiems tos konferencijos pasiklausyti?! Taigi, norėta ne tik asmeniškų pakvietimų, bet, kaip atrodo, dar ir "garantijų".

Baigdamas noriu pastebėti, kad mano įdomiausi ir svarbiausi pranešimai mūsų spaudai atėjo iš tų įvykių, į kuriuos manęs tikrai niekas nekvietė. Anaiptol keliais atvejais rengėjai ar pareigūnai bandė neįsileisti. Ieškokite ir rasite, belskite ir bus atidaryta, tinka ne tik religijai, bet ir gyvenimui.

Genius Procuta
Chicago

KŪRĖJUI-SAVANORIUI A. GAUŠUI PRISIMINTI

A.A. Gen. Štabo pulkininkas Antanas Gaušas.

Retėja eilės Lietuvos kariuomenės veteranų, retėja pirmūnų, kūrėjų savanorių, liudininkų Lietuvos prisikėlimo ir kovų dėl laisvės eilės. Retėja eilės ir jaunesnių tik vidurio amžiaus pasiekusių. Tai skaudu, nes tą laikotarpį mūsų istorikai nėra dar pilnai nušvietę.

Šį pavasarį Chicagoje, Billings ligoninėje širdies liga mirė gen. štabo plk. Antanas Gaušas.

Velionis buvo gimęs 1901 m. gruodžio mėn. 24 d. Odesoje. Mokėsi Voroneže, Martyno Yčio gimnazijoje, Kaune -- Aušros gimn. 1919 m. iš gimnazijos stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę. Karo mokykloje, kurią baigė gruodžio mėn. 16 d. II laidoj pakeltas į leitenantus ir paskirtas į 4 pėst. L.K. Mindaugo pulką. Dalyvavo nepriklausomybės kovose su Lietuvos priešais (1920-21). 1922 m. baigė aukštuosius karininkų kursus. 1930 m. iš pulko perkeltas į Karo mokyklą. 1933 m. baigė Pragoje Karo Akademiją. 1934 m. paskirtas I skyriaus viršininku gener. kariuomenės štabe Kaune. 1936 m. paskirtas 9 pėst L.K. Vytenio puko vadu Marijampolėje. Tose pareigose išbuvo iki 1940 m. t.y. iki bolševikų okupacijos.

Gen. štabo plk. Antanas Gaušas yra žymus tuo, kad jo vadovaujamas 9 pėst. pulkas 1940 m. pasipriešino karinei bolševikų okupacijai. Birželio 15 d. jis su pulku išvyko iš Marijampolės, kad pasiekti Rytprūsių sieną, sekti įvykių eigą Lietuvoje, -- priešintis ir, reikalui esant, pasitraukti. Šis žygis gen. štabo plk. A. Gaušui nepavyko, pulkas buvo sugrąžintas į Marijampolę. Marijampolėje pulko kariai nenurimo, tęsė pasipriešinimo akciją, veržėsi kautis su priešu. Plk. A. Gaušas buvo nušalintas iš pulko vado pareigų, iškviestas į Kauną ir tardomas.

Perkeltas į Švenčionėlius, pulkas ne tik kad nenurimo, bet dar labiau suaktyvino pasipriešinimą Lietuvos okupacijai. Rusų raudonoji armija apsupo pulką tankais, bet į pulko stovyklą nedrįso pasirodyti. Komunistai į pulką prisiuntė daugybę agitatorių, kurie ruošė mitingus ir grasino bausmėmis, sunaikinimu. Nepalaužė tai mūsų karių atsparumo.

Liepos 23 d. komunistai staiga užpuolė pulką. Vadus atskyrė nuo kareivių. Prasidėjo suėmimai. Suimta 31 pulko karių ir pulkas buvo išformuotas. Pulk. Gaušas gi įspėtas, pabėgo ir slapstėsi kaime. Suimtieji buvo nugabenti į Kauno kalėjimą ir jie dingo. Istorija žino jų visų vardus, jie nebus pamiršti.

Gen. štb. plk. A. Gaušas už laisvės kovas, už sąžiningą tarnybą buvo apdovanotas ordinais ir medaliais.

Jis buvo apsiskaitęs, turėjo savo nusistovėjusias pažiūras, mielai dalyvaudavo nuomonių pasikeitime. Didis patriotas, jautraus, švelnaus ir gero būdo, aštraus proto žmogus. Geros širdies. Darbštus pareigose, teisus karys ir geras administratorius.

1944 m. plk. A. Gaušas paliko Lietuvą ir išvyko į Vokietiją. 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Chicagoje. Pradžioje buvo aktyvus Ramovės veikėjas, vėliau sveikatai pašlijus -- susilpnėjo. Palaidotas kovo mėn. 18 d. Šv. Kazimiero kapinėse.

Ilsėkis ramybėje!

K.S.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprengsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500" kostiumai ir paltai,
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami
kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ
4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam įšsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

**Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!**

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.
Vienintėlė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE
6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PRospect 8 - 5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VIctory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Artesian-Restaurant-
AND LOUNGE
2432 WEST 63rd STREET
Jau yra pilnai įrengtas ir veikia, turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvęsti krikštynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams banketo patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. **Kad būtumėt užtikrinti dėl vietos, patelefonuokite 436-4622.** Atdaras nuo 6 v. ryto iki 1 val. nakties.

AKIMIRKOS

Naujas abstraktus literatų dailininkas - M. Krupavičius

BRONYS RAILA

Yra visokių pažiūrų į tai, kodėl žmogus, keliaudamas gyvenimo erškėčių takais, būna arba pasidaro tai vienoks, tai kitoks. Jei čia tik keliais trumpais žodžiais suminėtume tas teorijas, svarbiausios jų būtų kelios.

Vieni sakys, kad tokį kryželį žmogui nuskyrė Dievas. Kiti, - kad toks, matyt, yra jo likimas. Vėl kiti aiškins, kad visa priklauso nuo paties žmogaus apsisprendimo ir jo laisvosios valios. Gi vėliausiais laikais dažnai išvedžiojama, kad naujai gimęs žmogus pradžioje yra "balta lenta". Vienokiu ar kitokiu jį padaro gyvenamasis laikas ir sąlygos. Jo idėjas nulemia ekonominiai interesai ar materialinių veiksnių spaudimas. Buitis determinuoja (apsprendžia) jo sąmonę. Jo būdas ir jo likimas jau glūdi su gimimu jam perduodamose genose, net jo libido spektre. Gi M. Krupavičius per tris išsamias "Draugo" atkarpas mums išaiškino, kad du žinomi Lietuvos rašytojai -- Putinas ir Salomėja Nėris -- savo idėjiniuose ir visuomeniniuose vingiuose virto tokiais, kokiais virto, svarbiausia dėl to, kad jie lengvai pasiduodavo įtakai kitų žmonių, bendrai paėmus, blogų žmonių, - tokių, kuriuos Kauno katalikai vadindavo "masoniukais". Jei čia nebeveikdavo Dievo pirštas, Krupavičiaus teologija man atrodytų beveik heretiška...

M. Krupavičius taip ir rašo: "Kairysis mūsų visuomenės sparnas, nedrįsdamas pulti tiesioginiai Bažnyčios ar Dievo, niekino kunigus visokiais, dažniausiai pramanytais jų nusikaltimais. Aš manau, kad šiai argumentacijai perimti iš kairiųjų draugų Salė (Nėris) jau buvo parengta. Sruogienės teigimu, Salę ji jau sutikdavo prieš minimą ekskursiją į Europą Čiurlionienės literatūriniuose šeštadieniuose... Pas Čiurlionienę telkdavosi dažniausiai žmonės, su Bažnyčia neturį jokių santykių ir jai priešiški, Kauno katalikų vadinami "masoniukai". Čia Bažnyčia ir kunigai dažnai būdavo pakedenami ir pajuokiami. Tai negalėjo nedaryti įtakos ir Salei. Ją ištiko Putino likimas. Putinas seminarijoje nemanė priimti kunigystės, nes jo manymu, kunigas negalįs būti geru poetu. Mes vyresnieji pažadėjom jam duoti stipendiją studijuoti užsieniuose. Bet užklupo 1914 m. karas. Putinui teko pasirinkti ar kunigystę, ar apkasus. Pasirinko kunigystę. Ligi mokslų užbaigimo jis jai buvo ištikimas. Toks reiškėsi ir grįžęs į Kauną. Dėl to buvo pakviestas į Teologijos-filosofijos fakultetą profesoriauti, dėl to jam buvo pavesta ir "Židinys" redaguoti. Bet Kaune pakliuvo į to paties "masoniukų" ratelio įtaką ir Putinas pradėjo tolti nuo ateitininkų ir nuo kunigystės, kol galų gale visai metė kunigystę ir ateitininkus"...

▶

Tai yra pusėtinai įdomus ir drauge pats keisčiausias aiškinimas, kokį tik kada buvau skaitęs apie tų dviejų mūsų rašytojų idėjinio ir visuomeninio gyvenimo vingius. Jis liudija, kad "perrašyti ir ištaisyti istoriją" yra ne vienų tik bolševikų privilegija. Pasirodo, kad kiekvienas gali, jeigu tik nori, parašyti istoriją taip, kaip jam patinka ar kaip jam atrodo geriau.

Toks istorijos "perrašymas" M. Krupavičiui nebe naujiena. Taip jis jau perrašė ir savo laiku tame pat Drauge buvo išspausdinęs 1926 m. gruodžio 17 perversmo istoriją, ir lygiai tuo pačiu metodu dabar surašė dviejų Lietuvos rašytojų idėjinių "lūžių" dramas. Kol tebėra gyvų liudininkų, būtų prasminga kiek atidžiau dar kartą peržiūrėti mūsų seno politikos veterano liudijimus šį kartą apie... savo "gruodžio perversmus" įvykdžiusius rašytojus.

Jau ta viena mano ką tik pateikta citata rodo, kaip migloti, keisti, subliurinti yra M. Krupavičiaus vaizdai. Gal visa tai atsitiko ne žmonių, bet šių dienų abstraktinio meno įtakoje? To meno, kuriam kartais nebereikia gero mokėjimo piešti daiktus, kuriam ir patys daiktai neįdomūs, o tik "esmė", "metafizika", spalva, kompozicija ir jo paties jautimas, kuris jam pačiam atrodo labai gilus. Tų drobių mes dabar matome nuolat parodose ir muziejuose. Tokią abstraktinę drobę su masoniukais dabar mums iškabino ir naujausias lietuvių literatūrinio spektro dailininkas, M. Krupavičius.

▶

Jau pirmajame sakinyje dailininkas mums pabraižo paveikslą "kairiojo mūsų visuomenės sparno", kuris "niekinęs kunigus", nedrįsdamas tiesiogiai pulti Dievo ar Bažnyčios...

Ką reiškia religinė prasme tokia sąvoka, kaip "kairysis mūsų visuomenės sparnas"? Juk tame "sparne", kaip dabar, taip ir anuomet buvo daug ir greičiausia dauguma gerų krikščionių ir gerų katalikų, nuodėmiavusių turbūt ne smarkiau, negu tie, kurie buvo, sakykim, "dešiniajame mūsų visuomenės sparne". Laisvamanių, agnostikų ir vienas kitas įsitikinusių ateistų buvo ne tik kairiajame, bet ir viduriniame ir dešiniajame "sparne", kaip jų turbūt yra šiandien. Tik kaip anuomet, taip ir dabar niekas čia negali suvesti tikslių statistikų ir lieka remtis tik keliais daugiau regimais pavyzdžiais.

Tik gal be pagrindo M. Krupavičius menkina tų žmonių būdą ir drąsos stoką. Tie, kurie buvo nuoširdžiai savaip įsitikinę ir garbingi savo intelektualinėse pozicijose, drįsdavo "pulti" ir Dievo, ir Bažnyčios principus, ir tai modėdavo išreikšti kultūringu (ar kartais mažiau nusisekusiu) būdų mokslo, meno, literatūros veikaluose, kaip lygiai savo privatiniame ir visuomeniniame gyvenime. Nė vienas galvotesnis laisvamanis ar ateistas nerėmė ir nerems savo pažiūrų į dievybės principo ir bažnyčios problemas tikrais ar tik prasimanytais kunigų "nusikaltimais", kurie čia nieko neišsprendžia ir į jokį esminį klausimą negali duoti atsakymo.

Žinoma, didiesiems gelžbetoniams principams pagyvinti liaudies akivaizdoje, lygiai "kairieji", lygiai ir "dešinieji" kartais mėgsta savais anekdotais oponentus pajuokti bei pakedenti. Bet ne čia atsiskleidžia jų baimė ar drąsa, ne tuo pagrindu ieškomas ir surandamas gilesnis nusistatymas ar juo labiau pati tiesa.

▶

Sofijos Čiurlionienės "literatūrinis salonas", arba tie jos privatiniame bute vykę vadinamieji literatūriniai šeštadieniai su artimesnių draugų pokalbiais ir kavute - buvo vieta, kur dažniausiai rinkdavęsi žmonės, "su Bažnyčia neturį jokių santykių ir jai priešiški"?

Iš kur toks tvirtinimas? Ar jį galėtų paliudyti vienas kitas iš dar gyvų užsienyje gyvenančių tų "šeštadienių" pobūvių lankytojas? Visos net man jaunesniam žinomos aplinkybės ir pati dalykų "esmė" tokį M. Krupavičiaus tvirtinimą daro daugiau negu abejotiną.

Jeigu kas anais laikais buvo priešiškai nusistatęs dėl Čiurlionienės, tai nebent tik keletas "kairiojo mūsų visuomenės sparno" literatų (pvz., K. Binkis). Į dailininko M.K. Čiurlionio gražuolės našlės kai kuriuos privatinės ir ekonominės laikysenos bruožus jie galbūt pagal savo "meninę logiką" turėjo pagrindo žiūrėti ne taip gražiai, kaip oficialiai kitų buvo įprasta. Vėliau, po pirmosios ir ypač po antrosios bolševikų invazijos lygiai kairieji, lygiai dešinieji turėjo pagrindo neigiamai į jos laikyseną pažiūrėti jau grynai politiniu atžvilgiu: Sofija mokėjo per greit ir per gerai prisitaikinti prie okupanto, net žiloje senatvėje netausodama savo energijos patarnavimais "bolševikinės kultūros" reprezentacijai.

Bet ligi bolševikų atėjimo jūs nebūtumėt girdėję kitokio tvirtinimo, kad Sofija Čiurlionienė, jeigu kur "priklausė", tai priklausė tik dešiniajam ir konservatyviausiam mūsų visuomenės ir Kauno elito "sparnui". Ir tai buvo arčiausia tikrovės. Jeigu jos moderninio meno (estetizmo) ir gilesnio tautiškumo idėjos, skelbtos prieš Pirmąjį Pasaulinį karą, kadaise kam galėjo dar atrodyti "revoliucinėmis", kiekvienu atveju jos nebebuvo revoliucinės po karo ir toli pralenktos. Dešimtmečio su viršum laikotarpyje jai buvo lemta pasidaryti aiškia konservatore, suburžuazėjusia ir gal sumiesčionėjusia ponia, gražiai įsikūrusia vienos Kauno pakalnės nuosavoje vilukėje, nerodžiusia jokių žymių nesutikti ir griauti pradžioje nustatytą krikščionių demokratų bloko (taigi, M. Krupavičiaus ir ateitininkų), vėliau tautininkų santvarką.

Ji buvo bendrojo lietuvių kalbos kurso lektorė V.D. Universitete (kaip tik man teko klausyti ir išlaikyti pas ją to kurso egzaminą). Kaip užsienio literatūros veikalų vertėja, ji vertė tik klasikus. Kaip dramos veikalų autorė - Aušros sūnūs, Riteris budėtojas - ji buvo konvencionaliai ar net mistiškai patriotiška, be pėdsako žymių, kurias būtų galima pavadinti "kairiomis". Vėliau ji turėjo pilną tautininkų vyriausybių pasitikėjimą ir ne kartą buvo skiriama į Lietuvos delegacijos sąstatą Tautų Sąjungos posėdžiuose. Tad nei anksčiau, nei vėliau nebuvo jokių žymių, kad ji eitų su "kairiaisiais" arba būtų suinteresuota juos išskirtinai burti savo literatūrinių šeštadienių pobūviuose, arba kaip Krupavičius sako, juos dažniausiai telkti. Jeigu ji ką iš tokių kviesdavo, tai ne dėl jų "kairumo", "bedieviškumo" ar "kunigų pajuokimo", o tik dėl to, kad jie kuo nors buvo įdomūs ir vertingi kultūriniu požiūriu, arba ko reikalavo bešališkumas ir salono įvairumas.

Žiūrovės Lietuvių Dienoj New Yorke. Vyt. Maželio nuotrauka

▶

Pagaliau, Sofija Čiurlionienė buvo ilgametė Lietuvos skaučių seserijos vyriausioji vadovė, ir be abejo ji turėjo ne tik skelbti, bet ir praktikuoti skautijos šūkį: Dievui, tėvynei, artimui.

Kad ji pati būtų buvusi kokia laisvamanė, ateistė ar "masoniukė", niekas niekada negirdėjome, ir to pėdsakų negalima rasti nei jos kilmėje, nei jos kultūroje, nei jos literatūrinėje kūryboje, nei visuomeninėje veikloje bent ligi bolševikų okupacijų. Koks malonumas ar išrokavimas jai būtų buvęs telkti aplink save žmones, kurie "neturėjo jokių santykių su Bažnyčia ir jai buvo priešiški"? Tokie "masoniukai" ten galėjo telktis tik M. Krupavičiaus fantazijoje.

Taigi, abstraktiniai mūsų naujojo literatūrinių veidų ir sielų portretisto paveikslai buvo nutapyti visai ne ant tikrojo gyvenimo drobės, o po daugelio metų susigalvojant keistą legendą apie šmėklišką "masoniukų" didžiulę galią, kaip plastiliną, minkyti savo rankose ne tik Čiurlionienę, bet keisti pažiūras ir likimus ir kitų rašytojų, kaip Salomėjos Nėries ir Putino.

Mūsų naujo žilabarzdžio dailininko intencijos gal buvo ir labai geros. Bet piešinys turėjo išeiti daugiau negu kerėbliškas, kai tiek daug dalykų jame netikru: ir drobės pagrindas, ir spalvos, ir rėmai, ir beveik visa politinė bei pasaulėžiūrinė "metafizika".

Į kitus du portretus mėginsime arčiau pažiūrėti sekančių žvilgsnių akimirkomis.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

ISPANŲ ŽEMĖJE

R. SPALIS

(5)

Pagaliau Sevilijoje pamačiau ir bulių kova. Anglijoje buliaus pusę laikiau, Ispanijoje vienas senas muziejaus vadovas liūdnai prasitarė: ir labiausiai pagarsėjusį matadorą bulius pribaigia galų gale. Išgirdęs šią liūdną pranašystę, nutariau atviromis akimis stebėti kovą. Nuėjęs pamačiau penkias skerdynes, prieš šeštą išėjau.

Jei žiauriais romėnų laikais, kad ir nugalėtas, narsiai kovojęs gladiatorius galėjo laukti pasigailėjimo. Išbėgęs bulius į areną yra pasmerktas. Bulius negladiatorius, bet nesmagu ir baigta. Kol dar žaidžiama su buliumi, kol dar rodomas vikrumas, sugebėjimas, tol įdomu ir galima ploti. Kada prasideda kruvinas žiaurumas, tada gaila ir gyvulio, ir minios ir tų ten arenoje. Banderilleros pašokdami prieš buliaus galvą įsmeigia trumpas ietis į gyvulio sprandą. Tokių iečių įsmeigia tarp keturių ir aštuonių. Kuriems pavyko gerai įsmeigti, tiems plojama. Kuriems blogiau išėjo, tiems švilpiama. Mačiau vieno tokio nusiminusį veidą. Nors piešk paveikslą. Pagaliau ir matadoras išeina rodyti meną. Kai durdamas medžiagą gyvulys parklumpa — skambus džiaugsmo juokas veržiasi iš žiūrovų. Mat protingas žmogus apgavo durną jautį. Betampomas po areną bulius pagaliau tiek išvargsta, kad apstulpęs, nejudėdamas seka raudoną skudurą. Tada matadoras duria, norėdamas nudėti. Bet ar tai jo ranka suvirpa, ar bulius tuo laiku pakruta, tik smaigalys giliai sulenta į gyvulio sprandą. Lekia jis su nauja žaizda, kol matadoras, gavęs kitą ginklą, jo pagalba stengiasi ištraukti pirmąjį.

Penki kovojo ir nė vienas jų nenudūrė iš karto. Vieni iš jų mėsinėjo ilgiau, kiti trumpiau. Kai išsekęs bulius paklupdavo neįstengdamas kovoti, matadoro padėjėjas suvarydavo tam tikron vieton trumpą durklą, po ko gyvulys pasikeldavo. Kartą parsilpęs bulius, negalėdamas pasikelti, kurį laiką keliais ėjo lyg maldai. Baisus, neužmirštamas vaizdas. Suprantu dabar, kodėl buliai parenkami tamsios spalvos, mat nesimato iš žaizdų tekančio kraujo.

Gal Sevilijoje ir buliai ir matadorai menki — šito nežinau. Tik žinau, kad daug tokių Sevilijų ir dar menkesnių Ispanijoje. Niekad mano kojos daugiau nekels į tokią vietą ir, jei dar stosiu į kurią draugiją, tai tik į gyvulių globos.

Cordoba yra pasaulinio masto garsenybė dėka užsilikusios mečetės, kuri buvo statoma per tris epochas. Jos stiprios, storos sienos daugiau primena tvirtovę, bet viduje puikios dekoracijos ir laki struktūra verčianti gerėtis. Istorija irgi įdomi. Pirma romėnų šventykla, vėliau vestgotų bažnyčia, 7-10 šimtmetyje mahometonų mečetė. Ji visą laiką augo, didėjo, kol pasidarė didumo atžvilgiu antroji po Mekos. Mečetės plotas virš dviejų ha. Viduje 860 kolonų atgabentų iš įvairių vietų. Dalis kaip grobis, dalis kaip dovanos. 13 šimtmetyje 60 kolonų išmesta, darant vietą katalikų katedrai. Anot vadovo, gal tai apsaugojo mečetę nuo sunaikinimo. Gal ji būtų suirusi, sugriuvusi, kaip atsitiko su kitais paminklais. Ypač stebina mečetės akustika, kuri taip svarbi mahometonų dvasininkams. Statytojai gerai žinojo savo meną. Nenoromis, dairydamiesi išeiname iš šio nuostabaus pastato.

Madridas palyginus dar jaunas miestas, neturįs nei savo garsios praeities nei istorijos. Vienas juokais prasitarė, kad tai vienintelė sostinė, kuri nevargina turisto traukdama į katedrą, nes jos dar nėra. Šiaip platūs bulvarai, fontanai, gražūs pastatai, didžiuliai parkai. Bet visa Madrido vertė, tur būt, glūdi "Prado" muziejuje, kur tarp kitų nemirtingųjų ir Goja.

Mūsų viešbučio restoranas ant stogo, iš kur galima gerėtis vaizdais, bet vakare turime progos pažiūrėti į miestą iš aukščiausio pastato, kur matomai didžiausi plotai.

(Bus daugiau)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

be muito, licencijos ir kitų mokesčių!

Tokius siuntinius galima pasiųsti per mus iš sandėlių esančių Sovietų Sąjungoje. Taip siunčiame automobilius, motociklus, dviračius, siuvamas mašinas, akordeonus, radijo ir televizijos aparatus, medžiagas, maistą, svaiginamus gėrimus, cigaretes ir t.t.

Taip pat be jokių kliūčių galima siųsti į Lietuvą maistą, medžiagas ir kitas prekes iš Anglijos.

Kviečiame pasinaudoti proga pasiųsti giminėms specialų labai vertingą

ŽIEMINĮ SIUNTINĮ — P-3

susidedantį iš dviejų atkarpų po 3 jardus dviems paltams labai šiltos angliškos ULSTER medžiagos ir vienos atkarpos 3½ jardų ekstra geros angliškos medžiagos žieminiam vyriškam arba moteriškam kostiumui tik už

$75.00 su Sov. muitu ir pasiuntimu.

Taip pat dar galima pasiųsti mišrų aukšto kaloriteto maisto 22 svarų siuntinį M-13 susidedanti iš taukų, kakavos, miltų, kavos, šokolado, cukraus, arbatos ir prieskonių tik už

$30.00 su Sov. muitu ir pasiuntimu.

Be to dar tebesiunčiame labai didelį pasisekimą turėjusį specialų tvirtų ir gražių vilnonių angliškų medžiagų siuntinį V-3, susidedantį iš trijų atkarpų trims kostiumams po 3½ jardų, viso 10½ jardų tik už

$55.00 su Sov. muitu ir pasiuntimu.

Reikalaukite pavyzdžių ir rašykite

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje veikianti nuo 1938 m.

Atstovai Amerikoje:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 436-0494.
GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich.

Korp! Neo-Lithuania stovykloje

(2)

Po vakarienės, prie tvenkinio, aikštėje juniorai buvo suruošę liaudies dainų deklamavimo vakarą, kuris praėjo įspūdingai. Elektros lempos įvestos į medžius. Aikštėje medžių šešėliai ir maži staliukai, ant kurių lemputės. Visa tai teikė savotišką įspūdį. Tokioje aplinkoje deklamacijas atliko: Jūra Staniulytė, Arūnas Gasparaitis su Nijole Vaičaityte, Birutė Augustinavičiūtė, Zita Petravičiutė, Viktoras Stankevičius, Šarūnas Valiukėnas, Gabrielius Mironas, Uosis Juodvalkis.

Po deklamacijų vakaro, prie sukurto laužo, junjorai inscenizavo juniorų teismą su prisiekusiais posėdininkais iš juniorų nusikaltusiems seniorams teisti. Uosis Juodvalkis buvo prokuroru. Linksmoje formoje jis kaltino juniorams nusikaltusius seniorus, gi kaltinamųjų gynėju buvo juniorų teismo paskirtas filst. J. Našliūnas. Kaltinamieji buvo nuteisti, bet bausme niekas nesiskundė.

Ketvirtadienis. Neolituanai jau susigyvenę ir susidraugavę, daug vidujinės šilimos. Stovyklos gyvenimas eina nuotaikingai.

Dailininkas Juozas Bagdonas iš New Yorko, artimas mums savo dvasia, skaitė labai įdomią ir gerai paruoštą paskaitą: "Estetika abstraktinėje dailėje" Savo paskaitoje prelegentas davė bendrą supratimą apie meną, jo rūšis ir priėjo prie abstraktinio meno. Dail. J. Bagdonas pažymėjo, kad abstraktinis menas dažnai iškelia visokių problemų, nors jos daugiausiai tik matomos, o mažiausiai suprantamos. Abstraktinio meno puolėjai esą asmenys, kurie, nors ir turi akademinį išsilavinimą, nepakyla aukščiau vidutiniškumo. Modernios dailės kūrėjas nenustoja kurti ir ieškoti naujų formų. Estetikos vertė randasi ne turinyje, bet meninėje formoje, emocinėje kūrėjo medžiagoje. Ši medžiaga turi kalbėti pati per save, o formos sudėstyme abstraktinio meno žiūrovai randa grožį. Šio meto estetikoje įspūdžiai, pasąmonė ir emocinė jėga sudaro abstraktinį turinį dailėje, o pati medžiaga, forma ir spalva nustato meninę tiesą ir kūrinio vertę.

Po dail. J. Bagdono paskaitos buvo paklausimų, į kuriuos prelegentas davė paaiškinimus.

Po pietų senioré Audroné Vaitekaityté skaitė referatą: Lietuvių kalba stovykloje". Stovyklos rengimo tikslas yra sustiprinti jaunimo tarpe lietuvišką dvasią. Visus metus jaunimas mokykloje ir gyvenimo aplinkoje girdi anglų kalbą, patys kalba angliškai. Amerikonizmas ir anglų kalba skiepijama amerikoniškoje auklėjimo sistemoje, todėl kartą į metus, atvykus į stovyklą, kuri yra lyg lietuviškumo akademija, kur paskaitose dėstomi lietuviškumui išlaikyti svarbūs ir gyvybiniai dalykai, tikslinga ir reikalinga būtų kalbėti tiktai lietuviškai.

Diskusijose buvo pareikšta, kad anglų kalba geriau išsireikšti, kad lietuvių kalboje trūksta žodžių, ypač, kai kalbama apie mokslo dalykus, bet po išsikalbėjimo prieita išvados, kad stovykloje tinka kalbėti tik lietuviškai.

Vakare, posėdžių salėje buvo surengtas alutis, taip, kaip jį rengdavo korporacijos namuose Kaune. Alutyje dalyvavo vien tik neolituanai, gi filijos atskirai buvo suruošusios arbatėlę. Alutį pravedė filist. V. Mažeika, vėliau pakviesdamas į prezidiumą, filist. V. Krumplį. Reikia pripažinti, kad alutis pavyko ir praėjo labai linksmoje nuotaikoje. Apie 11 val. vakare specialiai tam reikalui išrinktos delegacijos buvo pakviestos į bendrą pobūvį ir kolegės filijos. Jos atvyko į salę dainuodamos. Kolegėms įėjus į salę, visi alutyje dalyvavę neolituanai sustojo ir pakvietė kolegės prie stalų, kur vyko jau bendras pobūvis, šnekučiuojant ir dainuojant iki vėlyvo vakaro.

PENKTADIENIS. Visos stovyklos dienos saulėtos ir gražios. Ir šiandien dangus giedras, šilta.

Paskaitą skaitė filisteris J. Našliūnas tema: "Koks turėtų būti neolituanas". Davęs bendrą pilnutinio arba integralaus žmogaus supratimą, apibrėžęs etikos ir moralės sąvokas, fil. J. Našliūnas padaré istorinę analizę vertingiausio ir geriausio žmogaus, kaip tas vertingiausias žmogus buvo suprantamas senovėje, Judėjoje, Graikijoje, Romos imperijoje. Koks buvo laikomas geriausias Kryžiuočių ordeno riteris, kokios reikšmės turėjo ir kokius naujus moralės principus atnešė krikščionybė ir priėjo prie neolituaniško žmogaus. Neo-Lithuania obalsis -- valinga ir kilni asmenybė -- liečia patį žmogų, jo moralę ir pagrindinius principus, gi obalsis "Pro Patria" -- jo išorinę veiklą. Neolituanas privalo turėti aukštą moralę. Priminė kilnius pavyzdžius iš graikų istorijos.

Neolituanas turi būti idealistas. Davęs idealisto ir materialisto definicijas, filist. J. Našliūnas pabrėžė, kad negalima paneigti medžiaginių vertybių, todėl realiai galvojant, negalima paneigti praktiškos turto reikšmės. Visokiai veiklai reikalingi pinigai. Jeigu žmogus -- profesionalas sugeba padaryti pinigų, tai reikia tinkamai vertinti. Ne visi žmonės turi gabumų kurti dvasines vertybes. Praktiškas žmogus, sugebąs suburti ir uždirbti turtus yra teigiama asmenybė, jei jis dalį savo turtų aukoja kilnesniems reikalams, savo artimųjų ir savo tautos kultūros ir išlaisvinimo reikalams, o ne vien tik sau gyvena. Jeigu žmogus turi tikslą vien tik sau gyventi, vien tik savo užgaidas ir malonumus tenkinti, rūpinasi vien tik savo turto didinimu, neturėdamas jokių kitų interesų ir tikslų, o vien tik save turėdamas omenyje, toks žmogus yra nevertingas materialistas. Filist. J. Našliūnas kaip pavyzdį priminė Lietuvos atgimimo laikotarpio aušrininką Petrą Vileišį - korporacijos garbės narį, kuris būdamas labai geras inžinierius, 19 amžiaus gale ir 20 amžiaus pradžioje buvo didelis rangovas ir uždirbo milijonus rublių, bet gyveno ne sau. Jis finansavo visą lietuvių tautos atgimimą, aukodavo nemažas sumas pinigų laikraščiams leisti, lietuviškoms knygoms spausdinti, šelpė visuomenės veikėjus ir kovotojus, kuriems dėl caro žandarų persekiojimų reikėjo bėgti į užsienius ir t.t. Toks žmogus, kaip P. Vileišis, laikomas idealistu ir labai vertinga asmenybe.

Neolituanas visuomet ir visur pasilieka lietuviu. Čia Amerikoje augę ir mokslus ėję privalo gerai išmokti lietuvių kalbą, privalo skaityti lietuviškus laikraščius ir gerai susipažinti su lietuvių literatūra ir istorija, dalyvauti lietuviškajame gyvenime ir dirbti lietuvių kultūrai kelti ir Lietuvos išvadavimui iš bolševikų jungo, nes tai įpareigoja mūsų obalsis "Pro Patria". Kadangi gyvename Amerikoje ir jaunimas čia baigęs mokslus, geriau prisitaikęs Amerikos gyvenimui, turės gerą gyvenimą, kad išlaikyti konkurenciją su vietiniais, jauni profesionalai lietuviai turėtų būti geresniais už eilinius amerikonus, turėtų būti gerais amerikonais, pažinti gerai Amerikos kultūrą, istoriją, labai gerai mokėti anglų kalbą, kad amerikonų tarpe pasirodytų pažįstą ir žiną geriau amerikonizmą ir jų dvasią, negu patys eiliniai amerikonai, bet dvasioje pasilikti lietuviais. Šiame reikale mes privalome imti pavyzdį iš žydų tautos, kurie nepaprastai gerai moka prisitaikyti prie aplinkybių, jų fasadas visuomet čia Amerikoje amerikoniškas, Vokietijoje -- vokiškas, Prancūzijoje -- prancūziškas, gi dvasia žydiška, todėl jie ir po 3 tūkstančių metų atkūré savo valstybę, tai padaryti jiems padėjo jų savita moralė, paremta talmudu, disciplina ir didelis organizuotumas.

Vakarų kultūros supratimu, vertingiausias žmogus yra tas, kuris turi savyje daug kilnumo, aukštą moralę ir didelį intelektą. Dvasinės žmogaus vertybės statomos aukščiau už materialines, todėl prelegentas siūlė jaunimui, užbaigus mokslus, nesustoti lavintis ir ugdyti savo intelektą. --"Jeigu jūs, jaunieji, kasdien nors po 1 val. pašvęsit skaitymui gerų knygų ir savęs lavinimui, tai pamatysite, koks didelis žinių bagažas susirinks ir jūs būsite pranašesni už tuos, kurie to nedaro" -- pareiškė filist. J. Našliūnas ir kvietė ne vien sau gyventi, bet laisvalaikį pašvęsti ir dirbti lietuvių tautos kultūros kėlimui ir lietuvių tautos labui. Po paskaitos buvo klausimų, į kuriuos prelegentas davė savo paaiškinimus.

Po pietų pertraukos, pavakarėje dr. J. Balys iš Washingtono skaitė paskaitą: "Liaudies dainų simbolika". Simbolizmas anot J. Balio, yra tam tikra poetiné priemonė tam tikras įsivaizdavimas tarp daiktų ir jausmų. Lietuvių liaudies dainos turi labai daug poetinių priemonių. Ir kuo jų daugiau, tuo daina įdomesnė ir vertingesnė. Ryškiausios lietuvių liaudies dainų poetines priemonės yra: palyginimai, metaforos, paralelizmai, simbolika ir epitetai. Dr. J. Balys, didelis dėstomojo dalyko žinovas, labai vykusiai, gyvais pavyzdžiais tai pavaizdavo, cituodamas įvairių laikotarpių liaudies dainų ištraukas. Jis buvo atsigabenęs rekorderį ir į juostą įrašęs čia Amerikoje jam padainuotų iš Lietuvos atsivežtų liaudies dainų. Todėl klausytojai turėjo progos tų dainų pasiklausyti.

Vakare stovyklon sugūžėjo iš įvairių vietovių dar daugiau filisterių, korporantų ir svečių. Atvyko filist. A. Diržys su ponia, dr. E. Noakas, dr. B. Nemickas, kun. dr. Valiušaitis, filist. inž. Donatas Siliūnas su sen. Vida iš Bogotos Columbijoje, sen. N. Grybauskaité ir kt. seniorai iš Clevelando, D. Rukaitė, filist. Petras Vėbra ir Algis Modestavičius -- iš Chicagos.

Vakare buvo sukurtas tradicinis laužas, kur buvo ilgai vakarota dainuojant.

Šeštadienis. Nuo pat ryto pradėjo važiuoti į stovyklą savaitgaliui filisteriai, seniorai ir svečiai. Normaliai stovykloavo apie 60 asmenį, gi į stovyklos užbaigimą ir uždarymą suvažiavo dar apie 70 asmenų. Čia pasirodė korporacijos ir tautiniame gyvenime žinomi veidai -- iš New Yorko V. Abraitis su ponia, Antanas ir Danutė Senikai, St. Mackevičius, daktarai Čekai su poniomis, Kazys ir Gražina Siliūnai, arch. Bronius Elsbergas su ponia iš New Jersey ir visa eilė kitų iš įvairių rytų Amerikos vietovių.

(Nukelta į 6 psl.)

Sen. Audroné Vaitekaityté skaito referatą "Lietuvių kalba stovykloje". Sueigai pirmininkavo Eglė Augustinavičiūtė ir sekretoriavo Šarūnas Valiukėnas. V. Gruzdžio nuotraukos

Filist. J. Našliūnas skaito paskaitą "Koks turėtų būti neolituanas". Sueigai pirmininkavo sen. G. Mironas ir sekretoriavo jun. L. Virpšaitė.

Dail. Juozas Bagdonas skaito paskaitą "Estetika abstraktinėje dailėje". Pirm. V. Benokraitis, sekr. S. Jankauskaitė.

Dr. Br. Nemickas skaitą paskaitą "Lietuvių jaunuomenė už geležinės uždangos". Sueigai pirmininkavo sen. Sigutė Jankauskaitė ir sekretoriavo jun. Uosis Juodvalkis.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus — *bet kuris* šaltas alus — ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas.

Malonumas geriant Schaefer *niekad* nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškulį nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus.

Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šaltas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šaltą stiklą po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisit apsipirkti, pasiimkite šešių bonkų dėžutę ar dvi.

Isitikinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alum, kurį privalai turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer BEER

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

Laisvalaikiu neolituanų stovykloje. J. Gaižučio nuotrauka

NEOLITUANŲ STOVYKLOJE...

(Atkelta iš 5 psl.)

Šiandien paskaitą skaitė filist. dr. Br. Nemickas tema: "Lietuvių jaunuomenė už geležinės uždangos". Paskaitininkas Br. Nemickas, labai gerai susipažinęs su Lietuvos jaunimo būkle už geležinės uždangos, vaizdžiai atpasakojo, kaip bolševikai indoktrinuoja ir stengiasi per mokyklas lietuvių jaunimą padaryti komunistais, monolitiniais SSSR piliečiais, nes Sovietų Sąjungos tikslas yra padaryti vieną tautą iš visų sovietinių tautų. Rusai yra pasiryžę likviduoti Lietuvą ir ypatingą dėmesį kreipia į jaunimą. Yra įsteigtos dvi jaunimo organizacijos: spaliukai (oktiabriata), pradinės mokyklos amžiaus jaunimui ir pionieriai -- vidurinės mokyklos amžiaus jaunimui. Paskutinieji, kurie yra kandidatai į komsomolą, atlieka didesnius komunistų partijai patarnavimus, kartais net šnipinėjimus. Komsomolą sudaro jaunuoliai nuo 15-28 metų amžiaus sukakus 28 m. amžiaus komjaunuolis turi išeiti iš komjaunimo organizacijos, gali stoti į komunistų partiją kandidatu. Visos tos komunistų organizacijos yra vadovaujamas iš Maskvos.

Baigęs vidurinę mokyklą jaunuolis negali tuoj stoti į universitetą, jis turi du metus atidirbti kolūkyje ar fabrike ir tik po to įstoti į aukštąją mokyklą. Išimtys yra daromos aukštųjų pareigūnų ir komunistų vadų vaikams. Labai aiškiai nustatytos priėmimo sąlygos visuose universitetuose. Prie prašymo įstoti į universitetą turi būti pridėta: politinės ištikimybės paliudymas, autobiografija, atestatas, pasas, fotografija, karinis bilietas, egzaminų rezultatai ir darbo atlikimo įrodymas. Universitetuose dėstoma ir rusų ir lietuvių kalbomis, pats studentas gali pasirinkti kalbą, kuria jis nori studijuoti. Vilniaus universitete ir Politechnikos Institute Kaune yra apie 400 mokslo personalo, įskaitant į tą skaičių ir asistentus, ir laborantus. Studentų tose aukštose mokyklose yra 3500-4000 kiekvienoje: Kauno politechnikos institutas išleidžia inžinierius net 53 specialybių. Kas Nepriklausomoje Lietuvoje buvo laikoma techniku, dabar, pas bolševikus, skaitoma inžinieriumi. Pvz., yra net tokia specialybė kaip automobilių taisymo inžinierius. Nemaža valandų savaitėje užima ir politinis indoktrinavimas, kaip komunistų partijos istorija, dialektinis materializmas ir t.t., kurį išklausyti visiems studentams privaloma. Apie 70% studentų gauna stipendijas. Studentai gyvena studentų bendrabučiuose. Trūksta mokomojo personalo, dalis profesorių yra atgabenta iš Rusijos.

Po šios įdomios paskaitos dr. B. Nemickas atsakinėjo į gausius paklausimus.

Dienos metu svečiai ir stovyklautojai maudėsi baseine ir šildėsi saulėje, o pavakarėje buvo sen. Alg. Sperausko referatas tema: "Lietuvių dalyvavimas amerikiečių politiniame gyvenime". Kolega A. Sperauskas pažymėjo, kad reikia ieškoti būdų, kaip galėtume padaryti įtakos į platesniąją Amerikos visuomenę. Tam siekti geriausia įsijungti į amerikiečių politinę veiklą, nes amerikiečiai šiuo metu turi didelės reikšmės mūsų tautos likimui. Labai daug priklauso nuo mūsų pačių įtakos kaip sugebėsime į juos paveikti. Lietuviai akademikai privalo dalyvauti Amerikos politiniame gyvenime, kad galėtų nukreipti tinkama vaga ir Lietuvos išlaisvinimo reikalą. Prelegentas priminė a.a. A. Olio pavyzdį, kaip jis, būdamas geras amerikietis, taip pat buvo ir geras lietuvis, ir važiuodamas Amerikos politiniame vežime, vežė ir Lietuvos vežimą tinkama kryptimi.

Vakare užpildytoje salėje buvo garbės filist. St. Santvaro suorganizuotas ir labai įdomiai pravestas literatūros vakaras.

Dalyvavo: sen. Nijolė Vaičaitytė, jun. Algirdas Antanavičius, jun. Irutė Sedlickaitė, sen. Algis Garlauskas, filist. Birutė Augustinavičiūtė, jun. Uosis Juodvalkis, sen. Ramunė Jurkūnaitė ir Stasys Santvaras paskaitė tris savo eilėraščius, baigdamas Korp! Neo-Lithuania daina.

Šioje stovykloje, kaip ir anksčiau, kiekvienas stovyklautojas jau iš ryto gaudavo tos dienos laikraštį "Naktibalda VII", kur atsispindėjo visas stovyklos gyvenimas. "Naktibaldos" vyr. redaktorė Birutė Augustinavičiūtė su pagelbininkais juniorais Uosiu Juodvalkiu ir Šarūnu Valiukėnu -- tai redakcijos štabas, -- dirbdavo iki vėlyvos nakties redakcijos būstinėje, kad rytą išeitų "Naktibalda". Jiems talkininkavo R. Jurkūnaitė, L. Virpšaitė ir kiti.

Šioje stovykloje labai daug gyvumo ir sumanumo įnešė juniorai. Tai naujas korporacijos prieauglis, kuris duoda vilčių susilaukti gerų ir vertingų korporantų, visuomenės veikėjų ir gerų lietuviškos kultūros darbininkų.

- jn -

(Bus daugiau)

KODĖL NEPAVYKO KUBOS IŠLAISVINIMAS

K. S. KARPIUS

Kai 1961 metų balandžio mėnesį, prezidentas Kennedy pradėjo baimintis, kad duodant kubiečiams JAV karinę pagalbą Kiaulių Ilankos įsiveržimo metu, šis kraštas gali įsivelti į karą, JAV karo laivyno admirolas Arleigh Burke specialiai sukviestame aukštųjų vadų pasitarime prezidentui griežtai, atvirai, amerikietiškai atkirto:

"Mes jau esam įsivėlę, gerbiamasis. Mes apginklavom ir paruošėm kubiečius tam žygiui. Mes padėjom jiems išlipti Kubos pajūryje. God-dammit, ponas Prezidente, mes negalim palikti tuos vyrus išskerdimui!"

Šį admirolo pareiškimą rasime kubiečio Dr. Mario Lazo straipsnyje Reader's Digest žurnalo rugsėjo mėn. nr. Lazo, iškilus tarptautinėse sferose advokatas, teisių mokslą baigęs Cornell Universitete (N.Y. valstijoje), po nepavykusio kubiečių žygio turėjęs iš Kubos pasišalinti, atvykęs į JAV paskelbė: "Jeigu tai pareikalaus viso mano gyvenimo, aš vistiek ištirsiu, kodėl invazija Kubon nepavyko".

Dabar 3 1/2 metų nuo tos tragedijos, jis skelbia savo tyrinėjimų davinius. Patiekiu čia tik pačias svarbiausias dalis laisvu vertimu.

Lazo tyrinėjimai atskleidžia prezidento Kennedy, jo brolio, Teisingumo Departamento sekretoriaus, Roberto, Valstybės sekretoriaus Rusk ir kitų aukštų pareigūnų vaidmenis, susijusius su ta invazija. Straipsnis atskleidžia, kaip palaipsniui prezidentas, savo patarėjų spaudžiamas, kaitaliojo savo ankstesnius nutarimus. Jis buvo įbaugintas įtaigojimų, kad pasaulio opinija JAV už tą žygį pasmerks, kad Chruščiovas gali JAV užatakuoti raketomis.

Visa tai kvepia 1958 metų kvapu, kada Castro buvo JAV spaudos remiamas, aukštų valdininkų užjaučiamas ir skubiai pripažintas Kubos valdytoju, kai tik jam pavyko paimti valdžią. Kubos pajungimas sovietų įtakon ką Castro tuojau paskelbė, turi būti išlaikytas sovietų bazei šiame kontinente, o Wahingtone vedama politika esanti neleisti išlaisvinti jokio krašto, kuris patenka į komunistų nagus. Niekad neužmirštama priminti prezidentams, kad Chruščiovas galįs išžudyti 50 milijonų šio krašto žmonių.

Neseniai spauda iškėlė antrą prezidento Kennedy pasidavimą Chruščiovui, 1962 metais, užbaigiant tada kilusią krizę dėl sovietų įrengtų raketų Kuboje.

Apie tai žinias patiekė Roger Hilsman, tuo metu buvęs Valstybės Departamento žvalgybos direktorius, dabar profesorius Columbia universitete.

Kai spalio 22 d. prezidentui buvo įrodytas faktas apie sovietų atominių raketų, atkreiptų į JAV, įrengimą Kuboje ir Kennedy griežtai pareikalavo jas išardyti ir pašalinti, kai Chruščiovas suprato, kad JAV gali į Kubą įžygiuoti tiems įrengimams susprogdinti, jis negrasino Amerikai karu, bet skubiai ėmėsi priemonių taikiu keliu savo poziciją gelbėti. Tai jam puikiai pavyko.

Chruščiovas, būdamas kaltininku, nedrįso tiesioginiai, oficialiai per savo ambasadą Washingtone užvesti derybas greitam dalykų išsprendimui diplomatiniu keliu, bet pradėjo derybas suktu būdu: Sovietų ambasada telefonu pasišaukė tūlą John Scali, ABC radijo korepsondentą prie Valst. Departamento, skubiam pasimatymui. Sutartame restorane, Washingtone, atvyko slaptas sovietų agentas. Jis prašė Scali susisiekti su aukštu Valst. Departamento pareigūnu patirti, ar Valst. Departamentas sutiktų išspręsti raketų krizę tokiomis sąlygomis:

Chruščiovas sutinka išardyti ir išvežti raketas iš Kubos; JTO atstovai galės prižiūrėti išardymą ir patikrinti išvežimą; Sov. S-ga pasižada daugiau raketų į Kubą neatvežti ir už tai JAV pasižada ir viešai paskelbia, kad į Kubą nesiverš.

Taip nežinomi tarpininkai, slaptas Kremliaus agentas su pašaliečiu, turinčiu Valst. Departamente draugų, paskatino prezidentą Kennedy oficialiai nesiųsti delegacijos į Kubą patikrinti, ar raketos bus išardytos ar išvežtos. Sąlyga beprasmiška, tačiau Kennedy ją išpildė: tas X tvirtino, kad jeigu JAV norės daryti patikrinimą Kuboje, sovietai gali reikalauti leisti jų atstovui vykti į Floridą patikrinti, ar JAV neturi ką įrengus prieš Kubą...

Tos krizės metu Castro visai nelaukė Chruščiovo užtarimo ir pagalbos. Jis buvo tiek įsitikinęs JAV įsiveržimu į Kubą, kad turėjo paruoštą lėktuvą iš Kubos sprukti -- ir Kuba būtų išlaisvinta pasiuntus ten mažą būrelį amerikiečių karių.

Keistas dalykas: Kennedy derybas dėl Kubos vedė ne su Castro, bet su Chruščiovu! Kennedy pasiskubino kabeliu pranešti Chruščiovui, kad jis sutinka priimti visus slapto sovietų agento X patiektus punktus, prižadėjo ne tik nevykti į Kubą, bet skubiai atšaukti JAV karo laivus, kurie buvo apsupę Kubą krizės laikotarpiu, kad sovietai neįvežtų daugiau ginklų į Kubą. Priedui, Kennedy paskelbė įsakymą, draudžiantį kubiečiams tremtiniams rengti bet kokius žygius prieš Castro.

Vesdamas derybas dėl Kubos su Chruščiovu, prezidentas Kennedy paneigė istorinę Monroe doktriną, saugojusią vakarų pasaulį nuo svetimų grobikų. Tuo jis pripažino Kubą sovietų kolonija, Castro vadovaujama jų baze.

Derybose, kuriose Chruščivas suktai laimėjo, Valstybės sekretorius Rusk džiaugėsi ir gyrėsi, kad Kennedy, priimdamas Scali gautas iš X sąlygas, išvengė atominio karo su Rusija...

Po Kiaulių Įlankos invazijos sužlugimo, Dr. Lazo sako tikėjęs rius Fullbright priešinosi planui. Dean Rusk tada nesipriešino.

Lakūnams, laukiantiems įsakymo iš Nikaraquos pradėti žygį, buvo užtikrinta, kad nustatytu planu užatakavus Castro lėktuvų bazes, neliks nei vieno Castro lėktuvo priešpuoliui.

(Bus daugiau)

CHICAGO

K. DONELAIČIO LITUANISTIKOS MOKYKLA REFORMUOJAMA

Jau seniai pasigirsdavo tėvų ir lituanistikos mokyklose dirbančių mokytojų balsai, kurie reikalaudavo peržiūrėti ir reformuoti žemesniųjų lituanistikos mokyklų programą.

Vienas iš svarbiausių reformos tikslų yra išdėstyti žemesnės lituanistikos mokyklos kursą šešeriems metams. Kaip patirtis parodė, tik labai mažas mokinių skaičius baigia aštuonis skyrius. Dauguma mokinių jau iš VI skyriaus laiko egzaminus į aukštesnę lituanistikos mokyklą. Susidariusios spragos, dėl neišeitos VII ir VIII skyriaus programos, aukštesnioji mokykla negali užpildyti.

Atsižvelgiant į esamus reikalavimus, buvo sudaryta mokytojų komisija, kuri su atsidėjimu ir dideliu rūpestingumu sudarė naują programą, kuri apims žemesnės ir aukštesnės lituanistikos mokyklos 10-ties metų kursą -- žemesnės 6 metų ir aukštesnės 4 metų. Mokomųjų dalykų programa nebus sutrumpinta, bet tik planingai išdėstyta, net gi pridedant tai, kas tremtyje augančiai kartai yra būtinai reikalinga žinoti, kad be didelių sunkumų galėtų įsijungti į aktyvų lietuvišką gyvenimą.

K. Donelaičio Lituanistikos Mokyklos vadovybė praneša, kad nuo 1964-65 mokslo metų jau pradeda veikti aukštesnės, to paties vardo, lituanistikos mokyklos V ir VI klasės, į kurias mokiniai bus registruojami rugsėjo mėn. 19 dieną, 9:30 ryto Marquette Parko valdžios mokykloje prie 69 ir Fairfield gatvių sankryžos, ten, kur jau treti metai yra įsikūrusi K. Donelaičio lituanistinė mokykla.

Pakartotinai primenama suinteresuotiems tėvams, kad į pirmą skyrių yra priimami 6 metų ir į darželį 5 metų vaikai. Nemokantiems lietuviškai kalbėti yra įsteigta paralelė klasė.

INTERTRADE
Express Corporation
BE MUITO DOVANOS
Į LIETUVĄ
MAISTO SIUNTINIAI
geriausios rūšies,
didžiausias pasirinkimas.
PREKĖS
PINIGAI
Kursas: 9 rubliai — $10.00
Mokestis: iki $30 — $2.75,
per $30 — 10%
Reikalaukit katalogo
dovanai!
INTERTRADE
Express Corporation
125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010
Tel.: YU 2-1530
Didelė patirtis
daugiau kaip 10 metų patarnaujant lietuviams.
Esame apdrausti
jūsų siuntų apsaugai.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• *Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.*

• *Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.*

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Liet. Studentų S-gos Clevelandō skyrius kviečia visus studentus ir svečius į metinį „Initium Semestri" šeštadienį, rugsėjo 26 d., 8 val. v., **Ripa Hall, 2175 Cornell.** Bus programa, vaišės ir šokiai.

* L.T.M. ČIURLIONIO ANSAMBLIS, pradėdamas sidabrinio jubiliejaus sezoną, kviečia visus galinčius dainuoti jungtis į Čiurlioniečių eiles. Suinteresuotieji prašom atvykti į repeticijas trečiadieniais (8 val. vak.) arba sekmadieniais (12:00 val.), kurios vyksta Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr.

Valdyba

Didelį medžiagų išpardavimą skelbia Lietuvių Prekybos Namai, **6905 Superior Ave.** (Dirvos namuose). Ryšium su numatomu siuntinių siuntimo likvidavimu krautuvėje turimos medžiagos išparduodamos, kai kurioms **duodant nuolaidą net iki 50%.**

Gera proga pigiai įsigyti medžiagų siuntiniams dabar ir ateičiai!

Savininkas parduoda didelį kolonial. Tinka did. šeimai ar pajamoms. 5 miegamieji, 2½ vonios, 3 garažai. **18724 Neff Rd.**
Telef. 481-3768.

* ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA darbą jau pradėjo. Mokykloje yra sutikę dirbti šie mokytojai: P. Balčiūnas, L. Kasperavičiūtė, V. Kavaliūnas, J. Kazėnas, M. Kižienė, R. Mackevičiūtė ir A. Malėnienė.

Rugsėjo mėn. 27 d. 11:30 (po pamaldų) įvyksta mokinių tėvų susirinkimas Naujosios parapijos mokyklos patalpose. Tėvų dalyvavimas būtinas, nes bus svarstomi svarbūs klausimai.

* SKAUČIŲ SESERIJOS sąskrydis užbaigiamas rugsėjo 19 d. laužu, į kurį kviečiami skautų tunto nariai ir visas lietuviškas jaunimas.

Po laužo bus šokiai.

RAMOVĖNŲ POBŪVIS

Clevelando ramovėnai pareiškė pageidavimą skyriaus valdybai, kad pastaroji surengtų pobūvį, į kurį atsilankytų ramovėnai su šeimomis, svečiais ir net Clevelando liet. visuomenė, kad ramovėnų draugystėje linksmoj nuotaikoj praleisti sekmadienio popietę.

Skyriaus valdyba tokį pobūvį rengia sekmadienį, rugsėjo 20 d. 2 val. p.p. Čiurlionio Ansamblio namuose, 10908 Magnolia Dr., Cleveland, Ohio.

Šeimininkės paruoš skanius pietus. Po skanių pietų jaukioj ir linksmoj nuotaikoj galima bus pasidalinti dienos įspūdžiais, bei pašokti.

Kas nesuskubo nurodytu laiku įsigyti kvietimų į kalbamą pobūvį, skambinkit telef. sk. valdybos nariams iki rugsėjo 19 d. 12 val. d., kad šeimininkės paruoštų reikiamą skaičių pietų.

Skambinti telef.: L. Leknickas 371-5940; V. Knistautas 881-9675 Pr. Mainelis ME 1-4328.

LVS Ramovės Clevelando skyriaus valdyba

* PILĖNŲ TUNTO SUEIGA - IŠKYLA įvyks sekmadienį, rugsėjo 20 d., 4-6 val. p.p. Forest Hill parke. Visi tunto skautai, vilkiukai ir vadovai renkasi prie ežerėlio pakrantėje esančios pastogės. Dalyvavimas visiems būtinas. Esant blogam orui sueiga - iškyla neįvyks.

* TEISĖJAS JOHN J. MAXWELL vėl kandidatuoja į Probate Court teisėjus. Pakartotinam teisėjo terminui kandidatuoti nusistatęs teis. J.J. Maxwell ta proga atidarė savo rinkiminę įstaigą Sheraton - Cleveland viešbutyje, Parlor X-59.

Įstaiga atdara publikai ir literatūra dalinama veltui. Pageidaujami savanoriai padėjėjai rinkiminei kampanijai.

Įstaiga atdara visą dieną.

* LIETUVIŲ DIENOJE rengiamoje Lietuvių Bendruomenės spalio 18 d., Naujosios parapijos salėje, koncerto programą maloniai sutiko išpildyti šie mūsų žymieji menininkai: pianistė Birutė Smetonienė, solistai Juzė Krikštolaitytė-Daugėlienė ir Julius Kazėnas, akompaniatorė muz. Regina Brazaitienė, Čiurlionio ansamblis, vad. muz. Alfonso Mikulskio ir chormeisterio Ryto Babicko.

Dailės parodoj, kuri vyks Lietuvių Dienoje, maloniai sutiko dalyvauti per 20 mūsų žymiųjų dailininkų. Jei kas dar iš lietuvių dailininkų, gyvenančių Ohio valstijoj, norėtų šioje dailės parodoj su savo kūriniais dalyvauti, mielai prašomi pranešti valdybos kultūrinių reikalų vadovui Vidmanui Prikockiui, telef. 531-8496.

Valdyba

ATITAISYMAS

Dirvos Nr. 103 (rugs 16 d.) Clevelando žiniose, rašant apie rašyt. Vinco Ramono viešnagę įsivėlė nemaloni kalida. Vietoj "vykdamas į dr. V. Trečioko laidotuves" turi būti "vykdamas į dr. V. Tercijono laidotuves."

• **Po Jūsų mirties** kiek pajamų jūsų šeima turės? Dėl informacijų skambinkit: **V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 881-7741.**

PADĖKA

New Yorko vyrų oktetas dėkoja savo bičiuliams Clevelande už jų nuoširdų priėmimą okteto gastrolių Clevelande metu. Padėką reiškia J. Kazėnui, Čiurlionio ansamblio vadovams A. ir O. Mikulskiams, ansamblio pirmininkui Vl. Plečkaičiui, p.p. Raliams, Jurgeliui ir kitiems Clevelando lietuviams, ypatingai Čiurlionio ansamblio nariams.

GERI NAMAI

Tarp Lake Shore ir E. 185 gt. vienos šeimos. Viskas viename aukšte. Nesenas. Padalintas rūsys, garažas, gerame stovyje.

—

2 šeimų 5-5, trims mašinoms garažas, prie pat Neff Road.

—

Didelis mūrinis namas netoli Naujos parapijos. 3 miegamieji, 2 mašinoms garažas, vandens šildymas. Tuščias.

—

6 kambarių medinis, netoli E. 185 gt., labai tvarkingas ir švarus.

—

Visai naujas Colonial Hts., 2 miegamieji žemai, 2 viršuj, 1½ vonios.

Norintieji pirkti ar parduoti prašau paskambinti į
EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
United Multiple Listing Service
780 E. 185 gt. IV 1-6900
KE 1-2190

KODĖL PASISAKOMA UŽ GOLDWATERĮ

Dirvos 95-me nr. paskelbus Ohio Lietuvių Komiteto Goldwaterio kandidatūrai remti pareiškimą, Clevelande, reikia tikėti ir visoje Ohio valstijoje, judėjimas lietuvių tarpe už Goldwaterį plinta.

Prezidento rinkimo vajai abejose partijose prasidėjo su Darbo šventė, o baigsis antradienį, lapkričio 3, balsavimų dieną.

Kas verčia ir skatina lietuvius remti ir dirbti už Goldwaterio išrinkimą prezidentu? Jo aiškūs, atviri pareiškimai prieš sovietus, prieš komunizmą, prieš meškiną, kuris iki šiol gązdino JAV prezidentus "atominiu karu" tiek, kad bijant įvelti šią galingiausią valstybę į karą su Rusija, buvo atiduota Chruščiovui Kuba, kaip Kremliaus bazė šiame vakarų kontinente.

Lietuviai, kurie pasisako už Johnsono ir demokratų partijos programą, ne kartą prisideda prie skleidimo melagingų pasakų apie kandidatą Goldwaterį.

Jie tvirtina kad išrinkus prezidentu Goldwaterį, jis panaikinsiąs socialinio draudimo atlyginimus. Tai nesiskaitymas su faktu, kad socialinis draudimas yra Kongreso pravestas įstatymas, kurio joks prezidentas ne tik negali, bet ir neturi reikalo nei noro keisti.

Tautinėje srovėje Goldwaterio kandidatūros rėmimas išplaukia iš nusistatymo, apsvarstyto A.L. Tautinės Sąjungos centro valdyboje pirmininkui Vyt. Abraičiui ir buv. pirmininkui Eugenijui Bartkui aktyviai reiškiantis respublikonų konvencijoje, kur jie buvo pakviesti ir dalyvavo su kitų tautų atstovais, konvencijos platformos dalies, liečiančios Sovietų pavergtų tautų laisvinimą svarstyme.

Tiems mūsų tautiečiams, kurie tenkinasi demokratų platformos pareiškimais, verta priminti, ką lietuviams pažadėjo prezidentas Rooseveltas 1941 metų spalio 15 d., ir kaip jis vėliau sutiko perleisti Stalinui dalį Europos. Nuo to laiko ne tik neišlaisvinta nė viena bolševikų pavergta tauta, bet dar apleista ir Kuba.

Kai kurie yra užsimoję remti senyvą Ohio senatorių Young prieš jauną veiklų, sumanų, atvirą kandidatą Taftą.

1962 metų Vasario 16-tos minėjime kalbėti buvo pakviestas sen. Young, nors jis tik prieš mėnesį laiko tais pat metais Saturday Evening Post žurnale rašė: "Tikiu, kad radikalai dešinieji šiandien yra net mirtinai baisesnis pavojus mūsų demokratinėms tradicijoms ir institucijoms, negu amerikiečiai komunizmo sekėjai".

Tais metais jau pradėjo sklisti gandai, kad Sovietai ginkluoja Kubą. O sen. Young tame pat straipsnyje tikrino: "Yra tik burbulas skelbti, kad Castro Kuba yra durklas, taikomas į JAV širdį -- tik 90 mylių atstu. Kremliaus vadams nereikalinga steigti raketinių bazių Kuboje"... Reiškia, palikim Castro ramybėje.

Tą patį rudenį kitas senatorius, respublikonas Keating, priverté prezidentą Kennedy atsimerkti ir pamatyti, kad Kuboje jau išstatytos Sovietų raketos, nukreiptos į JAV miestus.

K.S. Karpius

Padėka

Nuoširdžiai dėkoju visiems atsilankiusiems į mano brangaus vyro a. a. Jono GARNIO laidotuves ir palydėjusiems jį į paskutinę poilsio vietą — Visų Sielų kapines.

Emilija Garnienė su šeima

Savininkas parduoda namą

4 butų mūrinis apartmentas, 4 garažai, gazo pečiai, didelis sklypas. Labai gerame stovyje. East 71-je gatvėje prie St. Clair Ave.

Pagelbėsime finansuoti.

Teirautis tel. 431-3095 po 6 val. vak. **Tik pirkėjams!**

HELP WANTED FEMALE

Pilnam ar nepilnam laikui. Nereikia patyrimo. Malonios darbo sąlygos.
DAVIS BAKERY
YE 2-7601 prašyti Mr. Sandors po 1 val. p.p.

CAR HOPS

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

WAITRESSES

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

CASHIERS

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

HELP WANTED MALE

Įrankių specialistai ir taisytojai. Dieninei ir naktinei pamainai. Pastovus darbas, moderniški įrankiai, geras atlyginimas, apm. apdrauda ir atostogos. Privalo būti patyręs. Kreiptis į Joe Ronay DI 1-8100.

Cuyahoga Stamping Co.
10201 Harvard Ave.

PLOKŠČIŲ METALO MECHANIKAS

Darbui su aluminijum ir plienu. Privalo būti patyręs su preso stabdžiais, punch press ir spot weld metodais.

Crescent Metal Products, Inc.
12711 Taft Ave.
Kreiptis į Mr. Frank Lepick

ĮRANKIŲ MAŠINISTAS

Prityrę lengvo aluminijaus ir plokščių, taip pat įvairių įrankių gamyboje. Visa apdrauda. Puikios perspektyvos. Kreiptis į Gus Kujala.

Crescent Metal Products, Inc.
12711 Taft Ave.

Custodians

Couples Only
East and West

Full and Part-time custodians Interviewing for custodians 9 A.M. to 12 noon, Saturday, Sept. 19th. Room 311, 3101 Euclid Ave.

Bates & Springer, Inc.

WATERBURY

DONELAIČIO MINĖJIMAS

Kristijono Donelaičio 250 m. gimimo sukakties minėjimą - koncertą rengia LB Waterburio apylinkės valdyba, šeštadienį, spalio mėn. 3 d. 7 val. vakaro švento Juozapo parapijos salėje. Paskaitą apie Kristijoną Donelaitį skaitys rašytojas Paulius Jurkus iš New Yorko, Donelaičio raštų ištraukas skaitys-deklamuos Danutė Malakauskaitė-Venclauskienė, koncertinę dalį atliks solistė Irena Stankūnaitė iš New Jersey, akomponuojant muzikui Juozui Stankūnui. Po koncerto linksmavakaris E. Radionovo orkestrui grojant.

Šis minėjimas - koncertas ir bus Lietuvių Bendruomenės mėnesio užbaigimas Waterbury. Laike rugsėjo mėnesio visi apylinkės valdybos nariai renka solidarumo mokestį ir ragina lietuvius jungtis į organizuotos Lietuvių Bendruomenės eiles. Šios akcijos pasekmės visai patenkinamos: jau surinkta virš $300 solidarumo mokesčio ir įsijungė į Bendruomenę 40 naujų narių.

Paskutiniam posėdyje visi valdybos nariai nutarė įstoti į Lietuvių Fondą ir laike mėnesio įmokėti minimalų nario įnašą 100 dol. (mk)

TORONTO

* MAIRONIO ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA rugsėjo 12 d. 9 val. pradėjo darbą. Šiais mokslo metais lankančių mokinių skaičius priartės prie 600. Mokykloje veiks 10 skyriu su 19 klasių.

* ELZĖS JANKUTĖS, Mažosios Lietuvos Patriarcho dukters, 70 metų amžiaus sukaktis gražiai buvo paminėta rugsėjo 12 d. Šv. Jono Kr. parapijos salėje. Ta proga sukaktuvininkei įteiktas adresas su dovanomis ir pasakyta daug kalbų su geriausiais ir gražiausiais jos ateičiai linkėjimais. Taipgi nemažai sveikinimų solenizantė susilaukė ir iš tolimesnių vietovių.

* LIETUVIŲ VARPO CHORAS nenuilstamai dirbęs virš dešimt metų, savo darbus apvainikavo ne vien koncertiniais pasirodymais ir programų išpildymais įvairiose vietovėse, bet ir tų savo darbų įamžinimu plokštelėse. Šia proga rugsėjo 12 d. Lietuvių Namuose įvyko parengimas, kuriame be choristų dalyvavo krikšto tėvai ir mecenatai, rėmę plokštelės išleidimą.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

COLD HEADER
Set up or operate

THREAD ROLLER

Days, nights, overtime, insurance. Profit sharing.
Cuyahoga Rivet and Screw Co.
HE 1-3764 Mr. Thomas

BORING MILL OPERATOR

Part time eves. 5 P.M. to 10 P.M.
Dependable Tool & Mfg.
5416 Detroit 281-04

Arc Welders

Certified for ASME code. Contact personnel department.
Glascote Products, Inc.
20900 St. Clair
481-9400
An equal opportunity employer

DIEMAKER -- STAMPINGS

Experienced only. Good rate and benefits.
Cleveland Metal Stamping Co.
3110 Payne Ave.

COLD HEADER OPERATORS

Open and solid dyes; first and second shift. High rate.
Auto Bolt & Nut Co. UT 1-3913

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
Clevelande
maloniai kviečia praleisti liuoslaikį stebint televiziją, klausant penktadieniais Tėvynės Garsų lietuvišką radiją ir su draugais bei pažįstamais jaukiai praleidžiant valandėlę-kitą savųjų tarpe.
Klube galite pasiskaityti ir susipažinti su lietuvių spauda, lošti šachmatais.
ATDARAS KIEKVIENĄ DIENĄ.
6835 Superior Ave. Tel. EX 1-1143

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
• • • •
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1 - 1763
936 East 185th St. KE 1 - 7770

HOUSES WEAR OUT!
REPAIR OR IMPROVE YOURS WITH A CLEVELAND TRUST LOAN
The Cleveland Trust Company
70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Solistė Irena Stankūnaitė dalyvaus meninės programos išpildyme Philadelphijoje, minint Prezidento Antano Smetonos sukaktį, rugsėjo 26 d. 6 val. 30 m. McCallister and Sons salėse, 1811-1817 Spring Garden St.

* IŠ LEITUVOS GAUTA ŽINIA, kad šių metų rugpiūčio mėn. 27 d. Kaune mirė Emilija Kriščiukaitienė, Antano Kriščiukaičio - Aišbės žmona, sulaukusi 84 metų amžiaus.

Palaidota Petrašiūnų kapinėse. Nuliūdę liko duktė Elena Mekienė, sūnūs Kazys ir Jonas Kriščiukaičiai su šeimomis gyv. JAV ir duktė Marija su šeima Lietuvoje.

* DR. VACLOVAS PAPROCKAS, iš New Yorko ir dr. VYTAUTAS POVILANIS iš Montrealio, skaitys paskaitas Gydytojų Korporacijos "Fraternitas Lithuanica" suvažiavime, kuris įvyks spalio 10, 11 d.d. Waldorf Astoria viešbuty, New Yorke.

* BRONIUI KVIKLIUI, rašančiam "Mūsų Lietuvą" reikalingi Lietuvos, ypač mažųjų miestelių bei bažnytkaimių, vaizdai. Jeigu kas jų turėtų ar galėtų gauti, prašomi paskolinti. Paskolintoji medžiaga, ją persifotografavus, tvarkingai sugrąžinama 6 savaičių bėgyje. Skaitytojai mielai prašomi suteikti ir rašytų žinių apie jiems geriau pažįstamas vietoves. Visa tai bus panaudota paruošiant knygos tekstus. Šiuo reikalu rašyti: Br. Kviklys, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629.

* PRUDENCIJA BIČKIENĖ, grįžusi iš Lietuvių Dienų Kolumbijoje, maloniai sutiko dalyvauti Beverly Shores Lietuvių Klubo baliaus įvykstančio spalio 3 dieną koncertinėje dalyje. Kartu sutiko dainuoti solistas JONAS VAZNELIS, akompanuojant Drungai.

* ALDONA IR STEPAS MACKEVIČIAI, iš New Yorko išskrido atostogų į Ispaniją, kur praleis apie 3 savaites.

* P. VITĖNAS ir A. SNIEŠKA, newyorkiečiai, čia gimę ir augę lietuviai daug laiko ir pastangų skiria lietuviškiems reikalams ir lėšų jų reprezentacijai. Tie du jaunuoliai yra gražus pavyzdys mūsų jaunimui.

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDO valdybos posėdis įvyks rugsėjo 22 dieną Čekų bute, 87-80 96 St., Woodhaven, N.Y. Valdybos narių dalyvavimas būtinas.

* INŽ. GERIMANTO PENIKO su DANUTE STRIMAITYTE sutuoktuvės įvyks lapkričio 7 dieną, Brooklyne, N.Y.

Gerimantas yra plačiai žinomas lietuvių akademikų veikėjas, daugelio laikraščių foto bendradarbis. Šiuo metu išvykęs į Floridą tarnybos reikalais.

* DR. A. GRUSHNYS, iš Larned, Kansas ir J. Adomaitis, iš La Sale, Kanada, užsiprenumeravo prez. A. Smetonos monografiją.

* PED. LITUANISTIKOS INSTITUTAS naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 12 d. su 39 studentais. Šiais metais įstojo 24 nauji klausytojai. Daugiausia kaip bet kada ligi šiol. Neakivaizdinis (korespondencinis) Institute einamųjų dalykų dėstymas vyksta be atostoginių pertraukų. Registruotis galima bet kada ir bet kur gyvenantiems. Kreiptis šiuo adresu: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636.

* FELIKSAS KUDIRKA, žinomas mūsų pedagogas ir lituanistas, buvęs gimnazijos mokytojas ir direktorius, šiuo metu gyvena Los Angeles mieste. Pastaruoju metu jis aktyviai įsijungė į "Mūsų Lietuvos" redakcinius darbus, peržiūrėdamas rankraštį ir pataisydamas kalbos bei stiliaus nelygumus.

* IŠ LIETUVOS IR SIBIRO gauta laiškų, kurių autoriai rašo per Amerikos Balso radiją girdėję "Mūsų Lietuvos" I tomo recenzijas. Klausytojai susidomėję šia knyga ir prašo atsiųsti, tačiau praktiškai tai nėra įmanoma, nes okupacinė valdžia neleidžia įvežti į Lietuvą paprasčiausio turinio lietuviškų leidinių.

* ANTRASIS KAIMAS--Chicagos Lietuvių Satyrinis teatras, pasirodys pirmą kartą New Yorke lapkričio 21 d. "Show Boat" salėje.

VAIDILUTĖS SKAMBINA KANKLĖMIS

Jau seniai įvairiuose New Yorko - New Jersey lietuvių ir amerikiečių parengimuose pasirodo būrelis lietuvaičių kanklininkių. Tautiškai apsirėdžiusios mergaitės (8-13 metų amžiaus) išpildo įvairius kanklių muzikai pritaikytus dalykėlius. Tai jaunos kanklininkės, kurioms vadovauja Teklė Dzikienė. Joms instrumentus yra padaręs skulptorius Vladas Kulpavičius. Jaunųjų kanklininkių būreliui vardą davė ir jų pasirengimą tikrino prof. J. Žilevičius. Jos vadinasi Vaidilutės. Savo repertuare turi net 35 dalykus, kuriuos šauniai atlieka.

Šių metų rugsėjo 20 d. Vaidilutės pasirodys mugėj, New Yorko paviljone, papildydamos lietuvių chorą. Pasaulinės mugės muzikos priežiūros vadovybė mūsų kanklininkėmis yra ypatingai susidomėjusi ir laukiama milžiniško pasisekimo.

Jaunųjų kanklininkių būrelis Vaidilutė dalyvaus Balfo jubiliejinio seimo bankete, kuris įvyks Hotel New Yorker spalio 17 d. 7 val. vak. Banketo meninei programai (kanklininkės, solistai, kvartetas) vadovaus kanklininkių vadovė T. Dzikienė.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Rugsėjo 12 d. New Yorko "Operetės" choras, vad. muz. M. Cibo ir Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupė vad. J. Matulaitienės, buvo nufilmuoti Pasaulinės Parodos RCA paviljone. Spalvota lietuviškų šokių ir dainų filma yra matoma kiekvieną dieną Parodos televizijos ekranuose, drauge garsinant Lietuvių Dieną New Yorko paviljone rugs. 20 d., sekmadienį.

Lietuvos Prezidento ANTANO SMETONOS minėjimas – akademija Philadelphijoje

Rugsėjo 26 d. (šeštadienį) 6 val. 30 min. McCallister and Sons salėse, 1811 - 1817 Spring Garden St., įvyks minėjimas - akademija.

Kalbės Lietuvos pasiuntinys Washingtone J. Kajeckas.

Paskaitą skaitys tėvas J. Vaišnys, S. J. iš Montrealio.

Meninę dalį atliks solistė Irena Stankūnaitė, akomponuojant muz. J. Stankūnui, ir Philadelphijos Lietuvių Tautinis Ansamblis, vadovaujamas Leono Kaulinio.

Ištraukas iš A. Smetonos raštų skaitys E. Čekienė.

Po akademijos bus iškilminga vakarienė, kurios metu numatoma sol. Ir. Stankūnaitės meninė programa ir atstovų kalbos. Be to, ištraukas iš A. Smetonos raštų skaitys dailiojo žodžio menininkė I. Veblaitienė.

Įėjimas į akademiją nemokamas, į iškilmingą vakarienę $7.50.

Sekmadienį, rugsėjo 27 d., 10 val. 30 min. Šv. Andriejaus bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos.

Minėjimui Ruošti Organizacijų Komitetas

DETROIT

LIETUVYBĖS ŽIDINYS KLESTĖS

Praeitais metais Detroito priemiesty - Redforde, erdviose valdiškose mokyklos patalpose, buvo įsteigta nauja lituanistikos mokykla, pavadinta Dr. V. Kudirkos vardu.

Kaip visur, taip ir čia pradžia buvo sunki. Tačiau pasiaukojusių mokytojų ir energingo tėvų komiteto dėka visos kliūtys buvo nugalėtos, baigiant iškilmingai pirmuosius mokslo metus.

Rugsėjo 8 d. p. Vizgirdų bute įvyko gana gausus tos mokyklos tėvų susirinkimas. Susirinkusieji išklausė tėvų komiteto pirm. V. Vizgirdos, sekretorės D. Arlauskienės ir iždininkės D. Vėlavičienės pranešimų ir džiaugėsi jų atliktais darbais. Iš tiesų, ir buvo kuo džiaugtis. Tėvų komitetas, kurį sudarė V. Vizgirda, dr. K. Karvelis, dr. B. Kvietys, D. Arlauskienė ir D. Vėlavičienė per pirmuosius mokslo metus suorganizavo šaunią Kalėdų eglutę, padarė 10 posėdžių, išrūpino naujiems mokslo metams mokyklai patalpas, suregistravo mokinius ir pakvietė mokytojus.

Apsvarsčius aktualiuosius mokyklos reikalus buvo išrinktas naujas tėvų komitetas, kurį sudaro V. Petrulis - pirm., A. Vėlavičius, G. Asminienė, V. Šepetienė ir V. Vaitienė.

Mokykla pradėjo naujus mokslo metus rugsėjo 12 d. ir jau turėjo visas pamokas. Užsiregistravo 49 mokiniai, su kuriais dirba penki mokytojai: kun. B. Dagilis, G. Gobienė, K. Gricius, M. Tylas ir J. Jurgutis. Mokyklą remia L.B. Detroito apylinkės valdyba.

K. Jurgutis

* DAILININKO KAZIO ŽOROMSKIO dailės darbų paroda vyksta šią savaitę Internacionalinio Instituto patalpoje, 111 E. Kirby kiekvieną vakarą. Paroda pasibaigs sekmadienį. Ją globoja Michigano Lietuvių Gydytojų Sąjunga.

DETROITO LIETUVIŲ NAMŲ 2-JŲ METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Detroito Lietuvių Namų D-jos 2-jų metų sukakties minėjimas įvyks spalio mėn. 24 d. Meninę programą išpildys solistė Nerija Linkevičiūtė ir baleto šokėja Danutė Mišk inytė.

Šokiams gros Korp! Neo-Lithuania orkestras.

SUSIŽEIDĖ F. MOTUZAS

Bedirbdamas su elektriniu pjūklu susižeidė F. Motuzas perpiaudamas koją. Padaryta skubi operacija.

* KATALIKŲ VETERANŲ SEIMAS CLEVELANDE suteikė garbę detroitiškiui Lee Galinskui, jam įteikiant pažymėjimą už geriausiai redaguojamą Apskrities Veteranų biuletenį. Lee redaguoja ir Michigano Katalikų Veteranų Žinias, be to uoliai darbuojasi su Lietuviais Katalikais Veteranais Detroite.

* AUKSINIO AMŽIAUS lietuviai vėl pradėjo savaitinius susibūrimus, kurie vyksta kiekvieną ketvirtadienį nuo 10 val. ryto iki 3 val. p.p. Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Visi senesnio amžiaus lietuviai, nežiūrint religinių bei politinių įsitikinimų, kviečiami dalyvauti. Susitiksite su savaisiais ir maloniai praleisite kiekvieną ketvirtadienį.

PREZIDENTO

ANTANO SMETONOS

MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO

parašytas veikalas neužilgo pasirodys knygų rinkoje. Monografiją leidžia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba.

Šį leidinį dar galima užsiprenumeruoti, prisiuntus 10 dol. ALT S-gos iždininkui **Povilui Ališauskui – 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; D i r v a i, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103** ir per vietos ALT S-gos skyrių valdybų narius.

Lietuvos Gailestingųjų Seserų Sąjunga
maloniai kviečia atsilankyti į mūsų
TRADICINĮ

VAKARĄ - BALIŲ

rengiamą 1964 m. spalio 3 d., 8 v. v.
Western Ballroom salėje, 3504 So. Western Ave.
Programoje: Solistė Vanda Stankienė,
palydint populiariam šokių orkestrui
Pelnas skiriamas kultūriniams reikalams ir šalpai.

Staliukus iš anksto prašome užsisakyti telefonu:
iš ryto — GR 6-2984, o vakare — WA 5-2221

Atsisveikinant su a.a. J. Budriu

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pirmininko J. J. Bachuno atsisveikinimo žodis, laidojant Lietuvos Gen. Konsulą Joną Budrį, Chicagoje, rugs. 5

Mielas Jonai, čia mes susirinkome paskutinę valandą šioje žemėje išreikšti Jums brolišką lietuvišką pagarbą ir padėkoti už Jūsų ilgą ir sunkų darbą Lietuvos valstybės sargyboje ir lietuvių tautos gerovei.

Esu tikras, kad tuo tikslu ne tik mes čia susirinkome atsisveikinti su Jumis, bet lygiai tokius pat pagarbos ir dėkingumo jausmus išgyvena viso pasaulio laisvieji lietuviai, ir juos išgyvens mūsų broliai pavergtoje tėvynėje, kai apie tai sužinos.

Tuo pat metu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu ir asmeniškai reiškiu mūsų gilios užuojautos jausmus Jūsų gyvenimo ištikimai draugei poniai Budrienei, visai Jūsų pasilikusiai gražiajai šeimai ir giminėms.

Visą gyvenimą ištikimai dirbdamas Lietuvai, būdamas priešakinių eilių dalyvis jos laimėjimuose ir smūgiuose, nepasitraukdamas nuo to darbo ir jos sunkiausiuose metuose savo žemiškos kelionės saulėlydyje, Jūs turėjote užpelnytą teisę pavargti ir išeiti į amžinas atostogas, į kurias jau yra išėję kiti mūsų tautos darbininkai prieš dešimtmečius ar šimtmečius.

Kviesdamas visus čia susirinkusius atsistoti ir susikaupti vienos minutės tylai mūsų meditacijose..., tardamas šį paskutinį atsisveikinimo žodį, noriu kartu išreikšti pasiryžimą, mūsų mielas Jonai, kad mes pasilikusieji, kiekvienas pagal savo galimybes ir vietą, tęsime Jūsų neužbaigtus darbus ir seksime lietuvių tautos laisvės žiburį dabarties laikų naktyje, kol visa Lietuva atgaus savo Nepriklausomybę ir laisvę.

Ilgamečiam D-jos organizatoriui ir uoliam veikėjui

Dr. VINCUI TERCIJONUI

mirus, jo žmonai, vaikams, seserims ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija

A.L. Montessori Draugijos Chicagoje Vaikų Namų auklėtiniai švenčia Lietuvos tautos šventę -- rugsėjo 8 d. Lietuvos vėliavą kelia Lita Nikolaitė ir Darius Balzaras, Amerikos vėliavą kelia Kęstutis Černiauskas ir Audra Aleknavičiūtė. V. Juknevičiaus nuotrauka